

UVOD U PODUZETNIŠTVO

TEMELJNA GOSPODARSKA PITANJA

- *Resursi*, proizvodni čimbenici, faktori proizvodnje ili *inputi* čine sve prirodne, proizvedene i ljudske izvore s kojima raspolaže neko gospodarstvo i koji se mogu upotrebljavati u proizvodnim procesima radi dobivanja novih dobara: proizvoda ili usluga – *outputa*.

- Razlikujemo tri skupine proizvodnih čimbenika, resursa ili inputa:
 - ✓ *prirodni resursi*
 - ✓ *kapital* – oprema, građevine i zalihe
 - ✓ *rad*

- *Poduzetništvo* kao *input* možemo shvatiti kao vještinu poduzetnika da pokreće, organizira i vodi neki poslovni proces.

- Temeljna gospodarska pitanja:
 - 1. Što proizvoditi?*
 - 2. Kako proizvoditi?*
 - 3. Za koga proizvoditi?*

1. Potrošačke potrebe i želje

- *Potreba* – je osjećaj da nam nešto nedostaje.
- *Želja* – je nastojanje da se potreba zadovolji na poseban način.

- Razlikujemo dvije vrste potreba:
 - 1. primarne (osnovne) potrebe*
 - 2. sekundarne ili potrebe višeg reda*

- *Kulturna norma* – označuje standard društvenoprihvatljivog ponašanja ljudi.

2. Podjela dobara

- Sve što može zadovoljiti neku potrebu ili želju, na izravan ili neizravan način nazivamo *dobro*.

- Ako nekog dobra u prirodi ima u izobilju, tada je ono *neograničeno* ili *slobodno dobro* (more, rijeke, jezera, zrak, Sunce).
- Dobra kojih u prirodi nema u izobilju zovemo *rijetkim* ili *ograničenim dobrima*.

- Svako dobro čija je ponuda relativno ograničena ili rijetka, a rezultat je ljudskog djelovanja, nazivamo *ekonomskim dobrom* (proizvod i usluga).

- Proizvodi kao dodirljivi i opipljivi outputi koji se mogu skladištiti kao zalihe za buduću potrošnju mogu biti:
 - *potrošna dobra* – za direktno zadovoljenje potreba (kruh)
 - *kapitalna dobra* – za indirektno zadovoljenje potreba (brašno, kvasac, sol, miješalica i peć)

VEZA IZMEĐU EKONOMIJE I PODUZETNIŠTVA KROZ POVIJESNI RAZVOJ

- *Ekonomija* – je znanost koja proučava kako se društva koriste rijetkim resursima kako bi se proizvela korisna dobra koja će raspodijeliti među različitim ljudima.

- Ekonomska znanost može se razlikovati kao:

makroekonomija	Izučava gospodarstvo kao cjelinu, ovaj dio ekonomije proučava pojave kao što su: rast proizvodnje, nezaposlenost, inflacija, istražuje zašto se neke države uspješno razvijaju dok druge stagniraju.
mikroekonomija	Bavi se dijelovima gospodarstva, proučava ponašanje poduzetnika i domaćinstva.

1. Povijesni razvoj ekonomske misli do 18. st.

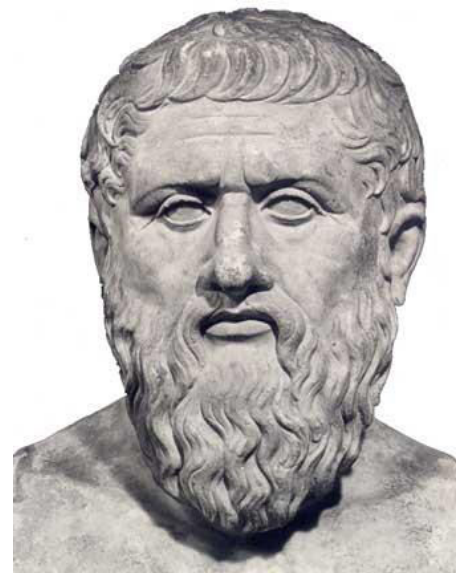
- Prvi tragovi razvoja ekonomske misli pronađeni su u Babilonu, oko 4000. godina prije Krista.

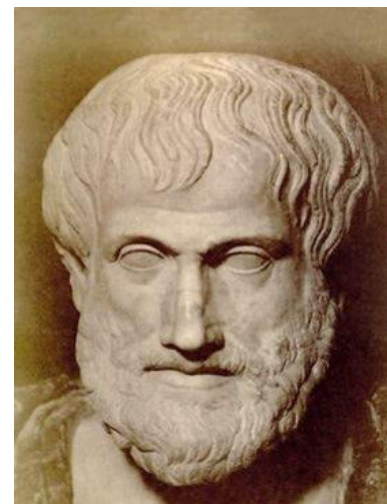
- Zakoni babilonskog cara Hamurabija regulirali su:
 - *odnose subjekata na tržištu*
 - *status trgovine i trgovca*
 - *spominju se i kamate*

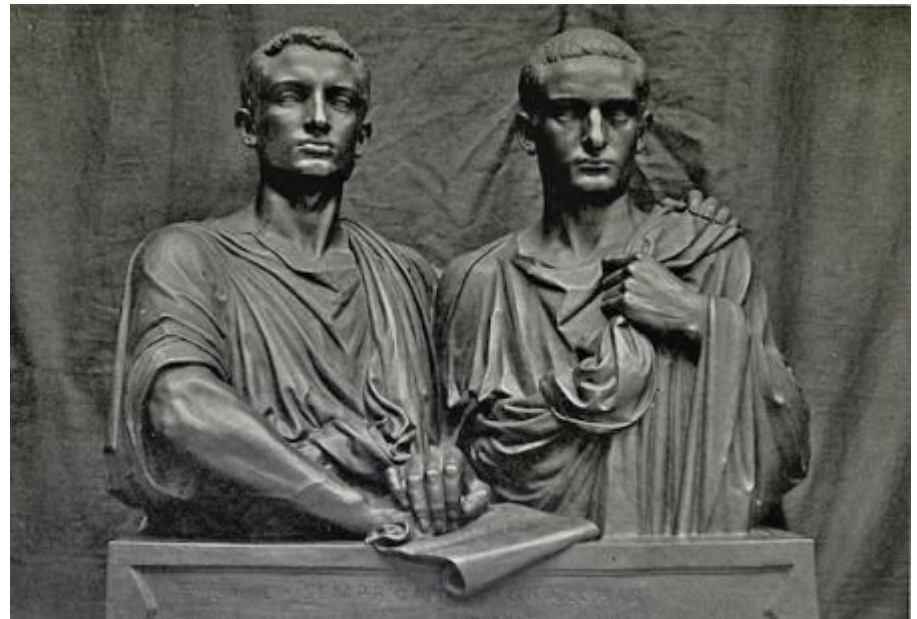
- *Platon* (5. - 4. st. prije Krista) je u svom djelu *Republika* razradio koncept idealne države koja treba imati tri staleža:
 - *oni koji se bave poljoprivredom – seljaci*
 - *oni koji se bave vojnim pitanjima – ratnici*
 - *kraljevi i filozofi*

- *Aristotel* (4. st. prije Krista - *Politika* i *Nikomahova etika*) je smatrao da se cjelokupna ekonomska aktivnost može podijeliti na dva dijela:
 - *ekonomija* – vještina upravljanja domaćinstvom
 - *hrematistika* – vještina stvaranja novca - bogatstva

- *Braća Tiberije i Gaj Grakho* (2. st. prije Krista) prvi su rimski teoretičari ekonomske misli koji su se zalagali za najsiromašnije, ali slobodne slojeve.

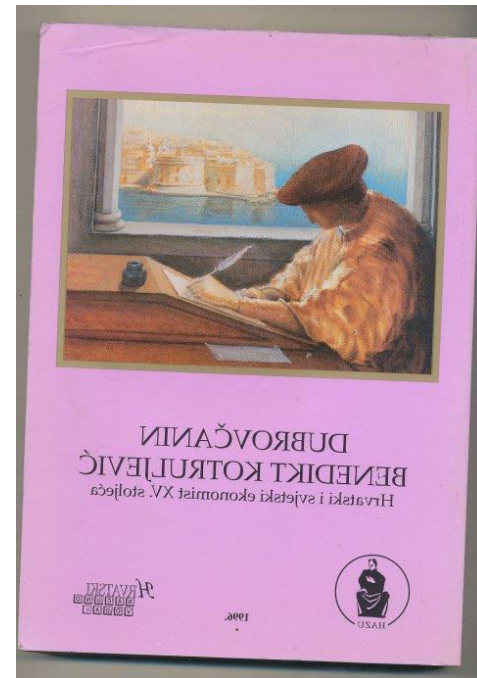

- *Toma Akvinski* (13. st.) dijeli ekonomsku aktivnost na moralnu (rad u poljoprivredi) i nemoralnu (zgrtati novac).

- Početak 15. st. obilježava razvoj *merkantilizma*. On daje veću važnost trgovini i umijeću stvaranja novca.
- Najvažniji predstavnici merkantilizma bili su u Velikoj Britaniji: *Thomas Mun* (sredina 17.st.) i *James Mill* (17. - 18. st.).

- ***Benedikt Kotruljević*** (15. st.) u svom djelu *O trgovini i savršenom trgovcu* utemeljio je dvostavno knjigovodstvo.

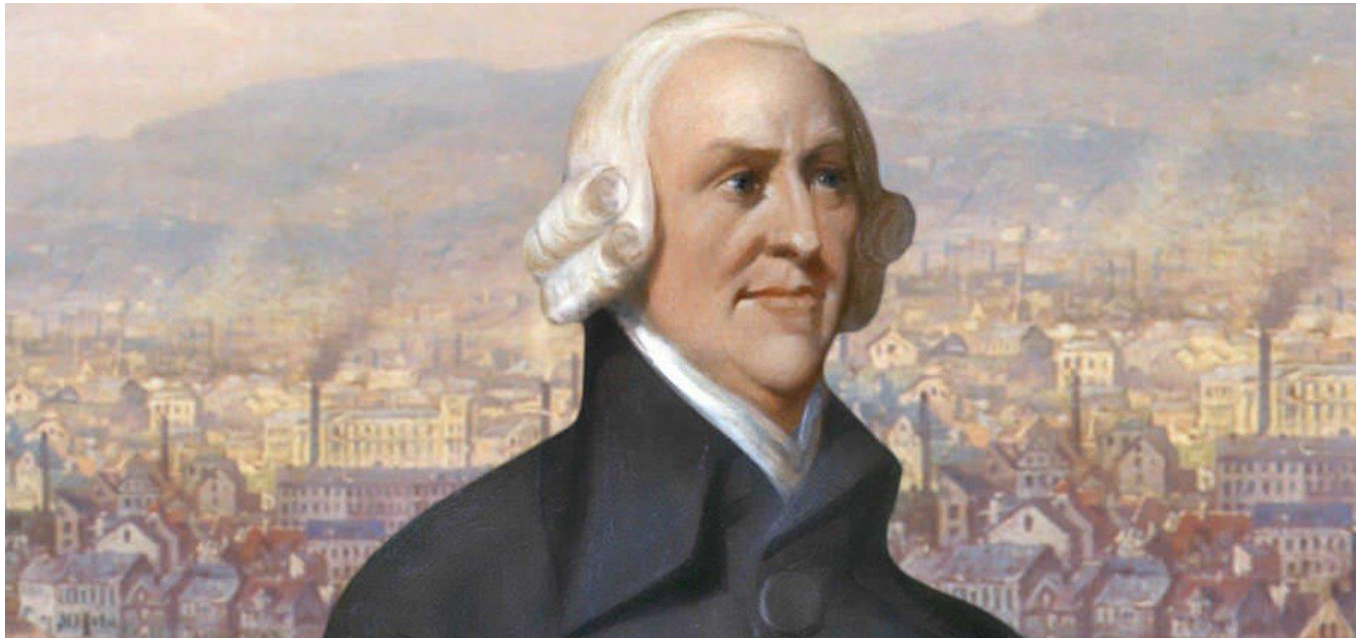

2. Povijesni razvoj ekonomije i poduzetničke teorije nakon 18. st.

- *Richard Cantillon* (1680. – 1734.) – irski plemić koji je prvi uveo izraz *poduzetnik* u ekonomsku znanost (*Opća rasprava o prirodi trgovine*).

- Godine 1776. *Adam Smith* objavljuje djelo: *Istraživanje prirode i uzoraka bogatstva naroda* (skraćeno: *Bogatstvo naroda*).

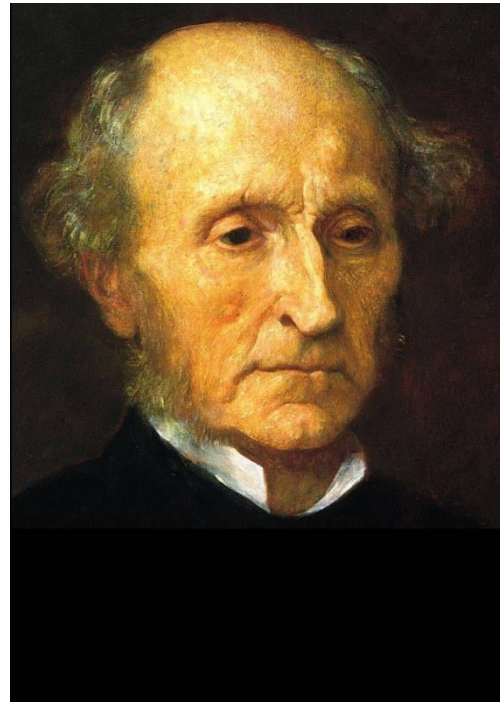
- Djelovanje tržišta i tržišnih zakona Smith je nazvao *konceptijom nevidljive ruke*.
- Smithova je zasluga u tome što je uz poduzetnički uspjeh vezao *slobodu*, a uz poduzetnika *motivaciju i interes*.

- *Jean-Baptiste Say* (1767. – 1832.) – istaknuo mogućnost odvajanja funkcije vlasništva od funkcije poduzetništva.

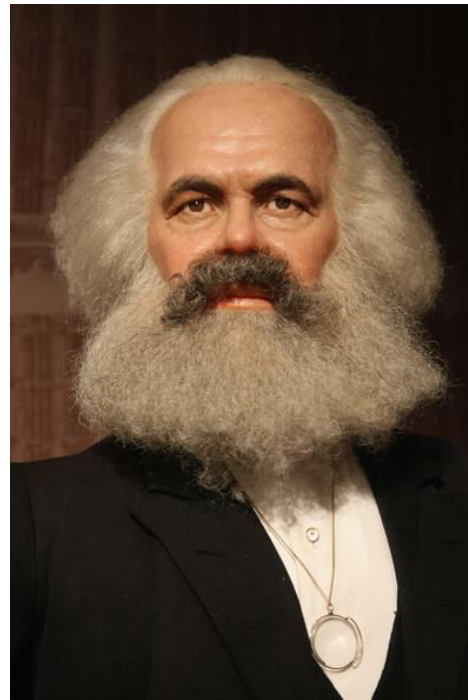

- Poduzetnik je, prema Sayu, osoba koja kombinira proizvodne čimbenike radi učinkovite proizvodnje različitih dobara

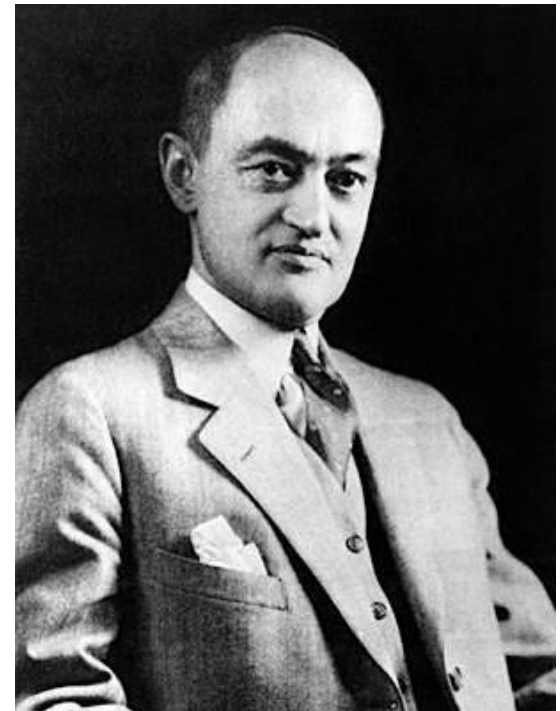
- *John Stuart Mill* (1806. – 1873.) – engleski je ekonomist koji je zaslužan za uvođenje izraza poduzetnik iz francuskog u engleski jezik.

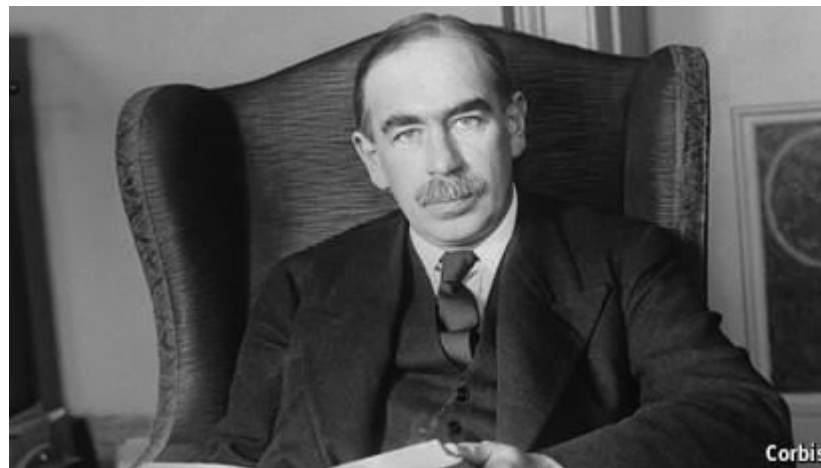
- *Karl Marx* (1818. – 1883.) – je uz poduzetništvo vezao isključivo vlasnika kapitala te njegovu težnju za ostvarivanjem što većeg profita.

- *Joseph Alois Schumpeter* (1883. – 1950.) – smatra se ocem teorije poduzetništva. Razlikovao je poduzetnika od vlasnika te poduzetnika od menadžera.

- ***John Maynard Keynes*** (1883. – 1946.) – objavljuje djelo *Opća teorija zaposlenosti, kamata i novca*. To djelo opisuje novi pristup ekonomiji koji će pomoći vladinoj politici da ukroti i najgora bjesnila gospodarskih kriza.

3. Hrvatski doprinos razvoju ekonomske misli i poduzetničke teorije

- Dubrovčanin *Benedikt Kotruljević* (1400. – 1468.) – bio je ekonomist, pisac i diplomat. Najpoznatiji je po djelu *O trgovini i savršenom trgovcu*.

- Kotruljevićevo djelo sastoji se od 4 knjige:
 1. *raspravlja o podrijetlu, prirodi i oblicima trgovine*
 2. *opisuje religiozni život trgovca*
 3. *i*
 4. *govore o vještini trgovanja*

- ***Juraj Križanić*** (1623. – 1683.) – u svom djelu *Politika* iz 1676. godine naveo je da bogatstvo naroda prije svega potječe od njihove radinosti. Poljoprivredna je djelatnost za njega bila korijen i temelj cjelokupnom bogatstvu.

- ***Blaž Lorković*** (1839. – 1892.) – u svom djelu *Počela političke ekonomije* objasnio je temeljne gospodarske pojmove: *činitelji proizvodnje, organizacija proizvodnje, obitelj, pravo na vlasništvo i nasljeđivanje*, objašnjava poslovne ustanove kao što su *banke i burze*.

- Lorković je objasnio poduzetnika kao osobu koja sjedinjuje proizvodne sile kako bi proizveo dobra na vlastiti rizik, a njegov posao nazvao je poduzećem.

4. Poduzetništvo i gospodarski sustavi

- Gotovo cijelo 20. st. razvijala su se dva društveno-gospodarska i politička sustava:
 - *kapitalizam ili tržišni društveno-gospodarski sustav*
 - *socijalizam ili centralno-planski sustav ili komandno gospodarstvo*

- *Kapitalizam* – je društveno-gospodarski sustav koji se u gospodarskom dijelu temelji na tržišnim zakonima, a na društvenoj razini osigurava pojedincima ostvarivanje svih oblika ljudskih prava i sloboda.

- *Socijalizam* – je društveno-gospodarski sustav koji se temelji na državnom ili društvenom vlasništvu. Pojedinci se potiču na rad za dobrobit društva, a država umjesto tržišta planira i koordinira gospodarsku aktivnost.

- Tri su temeljne razlikovne odrednice kapitalizma i socijalizma, odnosno tržišnoga i netržišnoga gospodarskog sustava:

vlasništvo nad kapitalnim dobrima	<ul style="list-style-type: none">• U socijalizmu postoji državno ili društveno vlasništvo nad kapitalnim dobrima dok se kapitalistički sustav temelji isključivo na privatnom vlasništvu.• Centralni planeri u socijalizmu određuju što, kako i za koga će proizvoditi, u kapitalizmu ta pitanja rješavaju poduzetnici.
alokacija – usmjeravanje rada	<ul style="list-style-type: none">• Centralni planeri u socijalizmu putem planova određuju radnicima što će raditi i koliko će bit plaćeni.• U kapitalizmu odluke o zapošljavanju donose se na temelju tržišnih uvjeta.
određivanje cijena	<ul style="list-style-type: none">• U socijalizmu centralni planeri, odnosno država, određuje cijene.• U kapitalizmu se cijene određuju na tržištu, zakonom ponude i potražnje.

PODUZETNIŠTVO I TRŽIŠTE

- U suvremenom gospodarstvu poduzetnici najvećim dijelom rješavaju gospodarska pitanja i pritom svoje odluke temelje na tržišnim zakonima ponude i potražnje.

1. Tržišni mehanizam

- *Tržište* - je bilo mjesto gdje su se kupovala i prodavala dobra.
- *Razmjena* – je u početku bila robna ili trampa.

- *Tržište* je mehanizam kojim ponuditelji - prodavatelji s jedne i potražitelji - kupci s druge strane, međusobno razmjenjuju raspoložive količine svojih dobara, proizvoda i usluga po nekoj cijeni.

- S obzirom na predmet trženja razlikuju se sljedeće vrste tržišta:

tržište dobara – outputa	Tržište na kojemu proizvođači, ponuditelji nude svoja dobra, proizvode i usluge, a domaćinstva, pojedinci ih potražuju kako bi zadovoljili svoje potrebe.
tržište proizvodnih faktora – inputa	Tržište na kojemu proizvođači traže inpute kako bi proizveli određena dobra koja će poslije ponuditi na tržištu dobara; domaćinstva se na ovom tržištu pojavljuju kako ponuditelji faktora proizvodnje.
financijski tržište	Tržište na kojemu se nude i traže financijska sredstva (novac).

2. Potražnja (engl. demand)

- ***Zakon potražnje*** glasi:
 - *kada cijena dobru raste, tražena količina pada, a kada cijena dobru pada, tražena količina raste.*

Krivulja potražnje

Cijena
(KN po
jedinici)

P_2

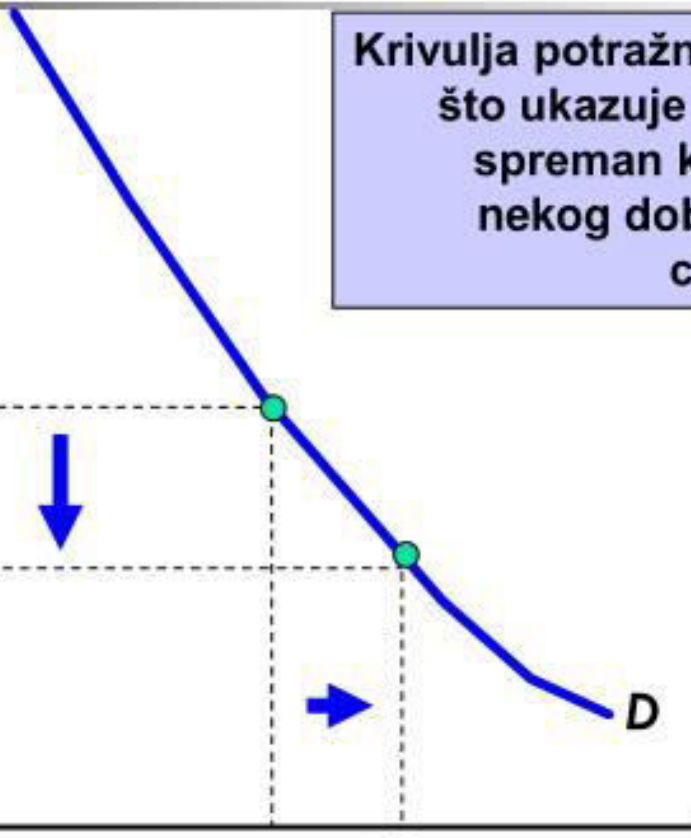
P_1

Q_1

Q_2

Količina

Krivulja potražnje je negativnog nagiba što ukazuje na to da je potrošač spreman kupiti veće količine nekog dobra kad je njegova cijena niža

- ***Potražnja*** – pokazuje odnos između količina nekog dobra koje će se kupiti u jedinici vremena i različitih cijena.
- ***Tražena količina*** – odnosi se na točno određenu količinu koja će se potraživati u jedinici vremena po točno određenoj cijeni.

3. Ponuda (eng. supply)

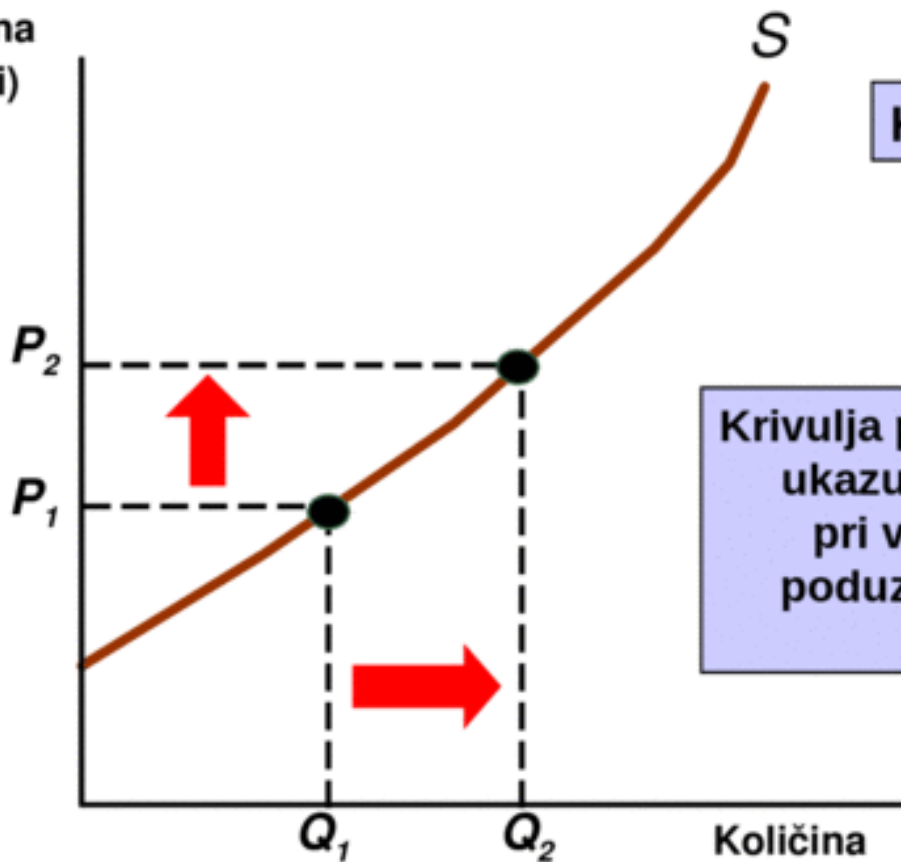
- ***Ponuda*** – je slika potražnje u ogledalu.
- Analiza ponude dobara ima dva dijela:
 - *analizu ponude faktora proizvodnje domaćinstvima i gospodarskim subjektima*
 - *analizu proizvodnje – transformacije tih faktora u gotove proizvode.*

- ***Zakon ponude*** glasi:

- *više će se robe nuditi po većoj cijeni, dok su ostali čimbenici nepromijenjeni ili manje će se robe nuditi po manjoj cijeni, dok su ostali čimbenici nepromijenjeni.*

Krivulja ponude

Cijena
(KN po jedinici)

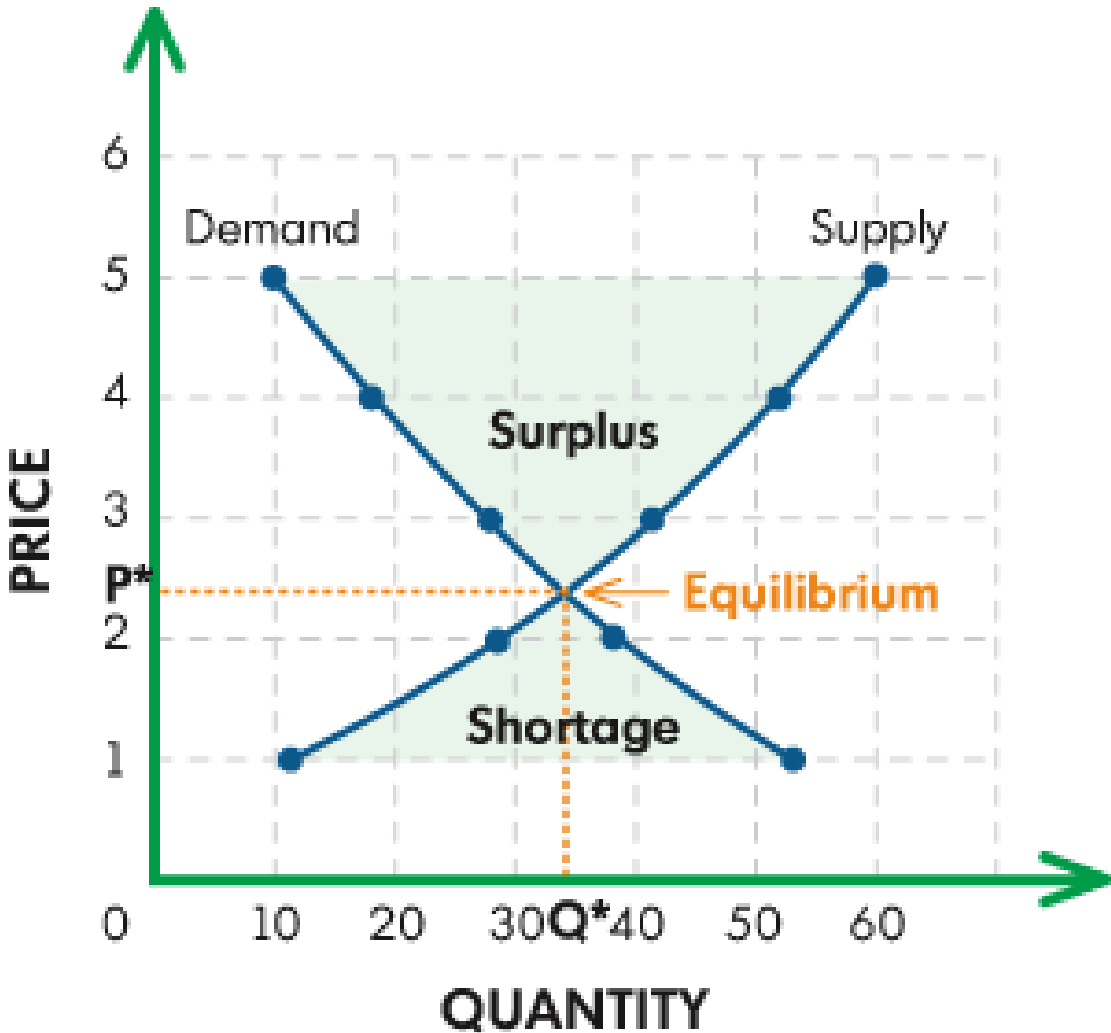
Krivulja ponude

Krivulja ponude je uzlazna ukazujući na to da će pri višim cijenama poduzeća nuditi veće količine.

4. Mikroekonomska ravnoteža

- Povećanje cijene u slučaju kada je potražnja veća od ponude (jer postoji manjak robe na tržištu) i pad cijene kada je ponuda veća od potražnje (jer postoji višak robe na tržištu) fenomen je koji ekonomisti nazivaju ***prvim zakonom ponude i potražnje***.

Supply and Demand

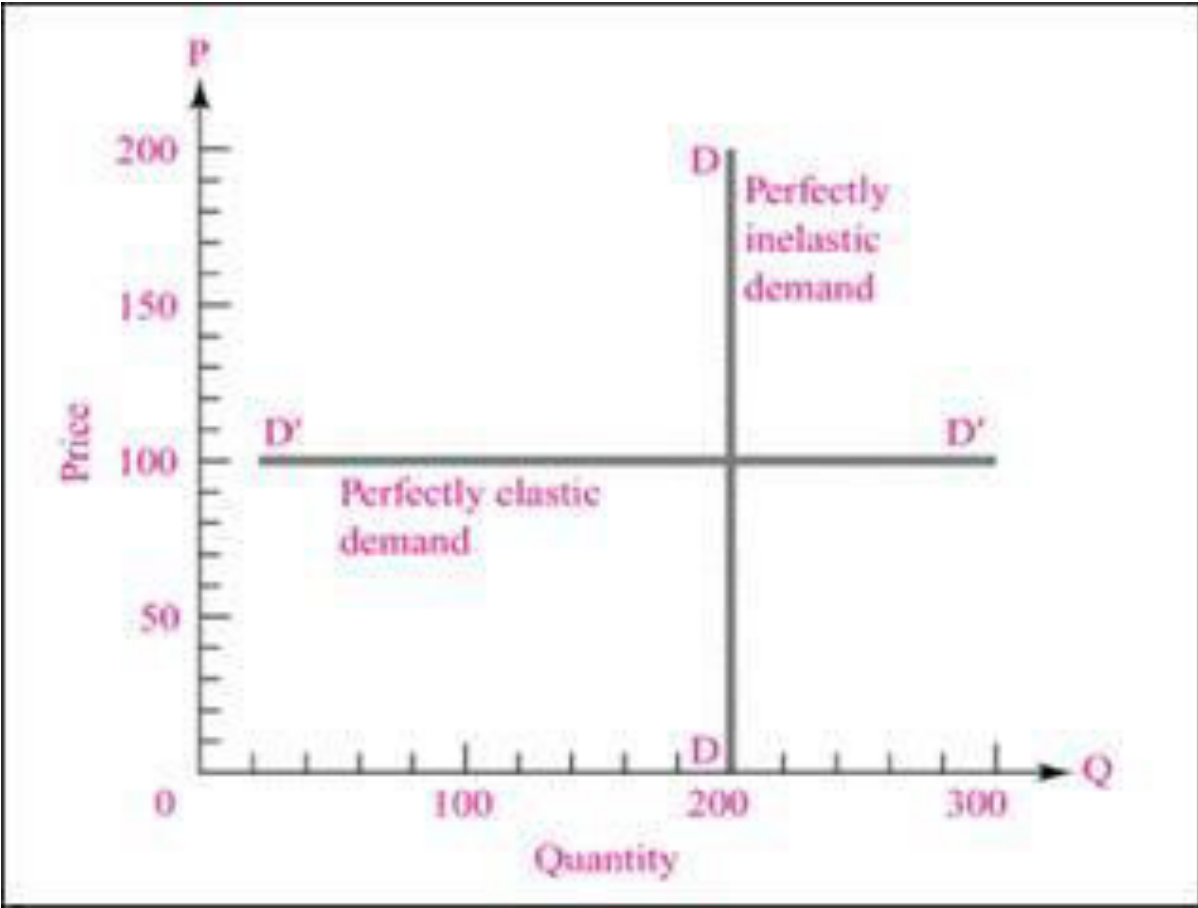
- *Drugi dinamički zakon ponude i potražnje* glasi:
 - *veća razlika između ponuđenih i traženih količina stvara veći pritisak na cijenu prema dolje (ako postoji višak ponude) ili prema gore (ako postoji višak potražnje).*

- *Treći zakon ponude i potražnje* glasi:
 - *kada je količina koja se nudi jednaka količini koja se traži, cijena ostaje nepromijenjena.*

5. *Elastičnost*

- *Elastičnost potražnje* – pokazuje za koliko će se promijeniti tražena količina nekog proizvoda ako mu se promijeni cijena.
- *Elastičnost potražnje* – mjeri jačinu reakcije tražene količine na promjenu cijene, uz uvjet da su ostali čimbenici nepromijenjeni.

- *Savršeno elastična potražnja* – podrazumijeva onu potražnju kada se tražena količina beskonačno povećava zbog i najmanje promjene cijene.
- *Savršeno neelastične potražnje* – tražena količina uopće ne reagira na promjenu cijene.

- Na elastičnost potražnje utječe nekoliko čimbenika:
 - *karakteristike samog dobra*
 - *mogućnost zamjene dobara*
 - *vrijeme*

- *Elastičnost ponude* – pokazuje za koliko će se promijeniti ponuđena količina nekog proizvoda ako mu se promijeni cijena.
- *Elastičnost ponude* – mjeri postotnu promjenu ponuđenih količina u odnosu prema postotnoj promjeni cijene od 1%.

- Na elastičnost ponude utječu dva čimbenika:
 - *stupanj do kojeg se može povećavati proizvodnja*
 - *vrijeme*

KARAKTERISTIKE PODUZETNIŠTVA

TEMELJNI POJMOVI IZ PODUZETNIŠTVA

1. Pojmovno određenje poduzetništva

- *Poduzetništvo* - je gospodarska aktivnost jedne osobe ili skupine ljudi, koji koristeći se nekom idejom, ulažući kapital u njezinu provedbu te preuzimajući rizik, stvaraju proizvod ili uslugu od čije prodaje očekuju profit.

PODUZETNIŠTVO

Poduzetništvo je djelatnost koju obavlja jedna osoba ili više njih i pri tome u posao ulažu:

- IDEJU,
- ZNANJE,
- KAPITAL

te snose sav RIZIK u nadi da će ostvariti DOBIT.

Karakteristike poduzetništva su:

- PRIVATNO VLASNIŠTVO,
- RIZIK,
- DOBIT,
- INOVACIJA I STVARALAŠTVO.

- Razlikujemo tri metodološka pristupa poduzetništvu:

personalno- psihološki pristup	Naglašava psihološke osobine ljudi koji pokreću poduzetničke aktivnosti, a to su kreativnost, vizionarstvo, prilagodljivost, sklonost riziku.
neoklasično- ekonomski pristup	Naglašava da je poduzetništvo najbolja kombinacija proizvodnih čimbenika s kojom se maksimizira dobit. Taj pristup nedovoljno uvažava rizik i neizvjesnost.
sociokulturni pristup	Naglašava da je sklonost poduzetničkom ponašanju rezultat socijalnih, kulturnih, ideoloških, religijskih i društvenih odnosa.

2. Poduzetnik, ideja, inicijativa i pothvat

- Svaka osoba koja pokreće poslovnu aktivnost, odnosno poduzima pothvat te preuzima na sebe rizik i neizvjesnost radi ostvarivanja dobiti iz tog pothvata naziva se *poduzetnik*.

- *Ideja* – je zamisao ili predodžba o tome što želimo raditi. Ona je proizvod ljudskog uma, rezultata kreativnog razmišljanja.

- *Poduzetnička inicijativa* – je poticaj za provedbu poduzetničke ideje, ona daje odgovor na pitanje kako odabranu ideju ostvariti na najbolji mogući način.

- *Poduzetnički pothvat* – označuje ono čime se poduzetnik bavi kako bi ostvario dobit.

KAKARTERISTIKE PODUZETNIŠTVA

1. Poduzetništvo, kapital i vlasništvo

- Poduzetnik *kapital* stječe svojim radom, štednjom ili nasljedstvom.

- *Vlasništvo* – je pravo raspolaganja nekom imovinom.
- Ako je nositelj tog prava jedna ili više fizičkih osoba ili neka pravna osoba – gospodarski subjekt, tada govorimo o *privatnom vlasništvu*.

PRIVATNO VLASNIŠTVO

Privatno vlasništvo je pravo raspolaganja nekom imovinom u skladu sa zakonom ili običajima neke zemlje.

Kapital ili imovina poduzetnika može biti:

- FINANCIJSKA (novac, vrijednosni papiri, ...),
- MATERIJALNA (zgrade, strojevi, ...) i
- NEMATERIJALNA (ideja, znanje, ...).

Privatno vlasništvo je najveći poticaj za poduzetnika jer mu omogućava:

- BOGAĆENJE,
- LAGODNIJI ŽIVOT i
- OSTAVLJANJE IMOVINE POTOMCIMA KAO NASLIJEĐE.

2. Poduzetništvo i dobit (profit)

- ***Prihodi*** – su vrijednost koju poduzetnik dobije prodajom svojih proizvoda, usluga, trgovačke robe, naplatom najamnine.

- *Rashodi* – uključuju troškove sadržane u prodanim proizvodima i uslugama, nabavnu vrijednost prodane robe, izdatke vezane za financiranje, kazne, penali, naknade štete itd.

- *Izdatak* – podrazumijeva smanjivanje novca iz blagajne i s računa u banci.

DOBIT

Dobit je rezultat rada poduzetnika i njegov poslovni cilj, a izračunava se na sljedeći način:

$$\text{DOBIT} = \text{PRIHODI} - \text{RASHODI}$$

U slučaju da su rashodi veći od prihoda tada je poduzetnik ostvario GUBITAK.

Dobit poduzetnik može upotrijebiti za:

- OSOBNE POTREBE i/ili
- ZA ŠIRENJE POSLOVANJA.

3. Poduzetništvo, neizvjesnost i rizik

- ***Neizvjesnost*** – nemogućnost je predviđanja svih događaja u budućnosti.
- ***Rizik*** – mogućnost je pojavljivanja nekog nepovoljnog događaja u budućnosti.

VRSTE FINANCIJSKOG RIZIKA

čisti rizik

Požar, stečaj kupca i krađa rezultiraju gubitkom ili su bez gubitka.

špekulativni rizik

Promjenom cijene nekretnina i cijene dionica poduzetnik može dobiti ili izgubiti.

temeljni rizik

Rizik od poplava, potresa, inflacije i rata razlikuje se od čistog i špekulativnog rizika jer obuhvaća sve poslove.

- Upravljanje rizikom;
 - ✓ *izbjegavanje odveć rizičnih odluka*
 - ✓ *samoosiguranje*
 - ✓ *smanjivanje vjerojatnosti pojave gubitka*
 - ✓ *osiguranje*

RIZIK

Rizik je neizvjestan, štetan događaj koji se može, ali i ne mora dogoditi.

Rizik ne možemo izbjeći, ali ga možemo smanjiti pomoću:

- ZNANJA,
- ŠTO VEĆEG BROJA INFORMACIJA,
- BRZINE ODLUČIVANJA,
- ISKUSTVA i
- SREĆE.

4. Poduzetništvo, stvaralaštvo i inovacije

- *Stvaralaštvo* – je sposobnost i nastojanje da se pronađe novo, drugačije rješenje nekog problema ili zadovoljenja određene potrebe na nov način.
- Rezultat stvaralačkog procesa nazivamo *inovacijom*.

INOVACIJA I STVARALAŠTVO

Inovacija za posljedicu ima usavršavanje već postojećeg
PROIZVODA ili USLUGE

Stvaralaštvo za posljedicu ima stvaranje nečeg potpuno novog
i do sada još nepoznatog, neviđenog.

5. Poduzetništvo i poslovna prigoda

- Poduzetnička ideja koja u procesu obrade, selekcije i analize pokaže da može osigurati visok stupanj povrata kapitala koji je potrebno uložiti za njezinu provedbu nazivamo *poslovnom prigodom*.

UVJETI RAZVOJA PODUZETNIŠTVA

1. Ekonomski uvjeti poduzetništva

- Poduzetništvo je povezano s tržištem i ne može se razvijati bez postojanja *slobodnog tržišta* i temeljnih postavki tržišnog gospodarstva.

- Temeljne postavke tržišnog gospodarstva su:
 - kapital
 - konkurencija
 - tržišna struktura
 - ekonomska ili gospodarska sloboda

- Za poduzetništvo su važne i veze između tržišnih i netržišnih subjekata u nacionalnom gospodarstvu te mobilnost, odnosno slobodan ulaz i izlaz poduzetnika iz jedne u drugu gospodarsku granu, s jednog na drugo tržište, što čini *ekonomske uvjete poduzetništva*.

2. Sociokulturni uvjeti poduzetništva

- Peter Drucker rekao je da je poduzetništvo sociokulturni fenomen koji ovisi o *sociokulturnim uvjetima*.

- Na razvoj poduzetništva bitno utječu:
 - društveni odnosi
 - kulturne norme
 - mobilnost
 - izobrazba ljudi

3. Politički uvjeti poduzetništva

- Razvoj poduzetništva ovisi o temeljnim političkim vrijednostima kao što su:
 - demokracija
 - liberalizam
 - pluralizam
 - politička sloboda

- Svaka je osoba politički i ekonomski slobodna ako može pokrenuti i organizirati vlastiti posao.

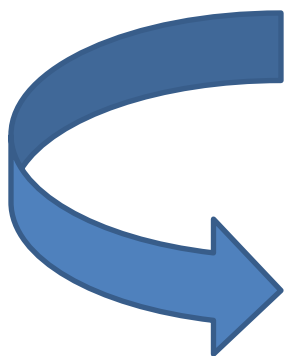
Uvjeti razvoja poduzetništva

TRŽIŠNO GOSPODARSTVO

- privatno vlasništvo
- kapital
- konkurencija
- profitni motiv

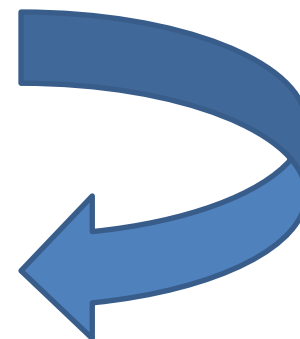
PRAVNA DRŽAVA

- sudska, izvršna i zakonodavna vlast
- precizno zakonodavstvo
- parlamentarna demokracija

CIVILNO, RAZVIJENO DRUŠTVO

- sloboda i različitost pojedinaca
- pluralizam i različitost interesa
- zaštita ljudskih prava i sloboda

OBITELJ I PODUZETNIŠTVO

- *Obitelj* – je temeljna društvena zajednica roditelja i djece te drugih bližih krvnih srodnika.

- *Obiteljski posao* je svaki posao u kojem su radno angažirani isključivo članovi jedne obitelji i njihovi prvi srodnici.

- U praksi nalazimo nekoliko slučajeva izvornog obiteljskog posla:
 - *u posao su uključeni članovi uže obitelji*
 - *u posao su uključeni članovi šire obitelji*
 - *u posao su uključeni članovi uže ili šire obitelji te njihovi prvi srodnici po ocu ili majci*

MUSTANG SINJ

Aktivni odmor u prirodi

- Kada je riječ o pravno-organizacijskom obliku organiziranja, obiteljski se poslovi najčešće organiziraju kao *obrti ili društva s ograničenom odgovornošću*.

PREDNOSTI OBITELJSKOG PODUZETNIŠTVA

Najbrži, najjednostavniji, najučinkovitiji način zapošljavanja svih članova obitelji.

Dostupan je svim društvenim slojevima jer se može započeti s malim ulaganjem i malim brojem zaposlenika.

Stvaranje poduzetničke tradicije.

Veća povezanost i povjerenje članova obitelji. Radi se po načelu *svi za jednog – jedan za sve*.

Osigurava egzistenciju i pruža osjeća sigurnosti.

Pojedinci se raspoređuju na poslove prema njihovim sposobnostima.

Zarađena dobit ostaje u obitelji.

NEDOSTATCI OBITELJSKOG PODUZETNIŠTVA

Često se miješa privatno i poslovno.

Ljudi se povezuju na temelju krvnih, obiteljskih a ne stručnih veza i stvarne kvalitete.

Često dolazi do nerazumijevanja i gušenja talentiranih članova obitelji. Neodgovorno i svjesno izbjegavanje obveza.

Temelji se obično na jednoj osobi koja je autoritativni vođa obitelji, zbog toga su moguće veće pogreške.

Može doći do manjka ideja i do zasićenja jer nema “svježe krvi”.

Neuspjeh može dovesti do sukoba, nezadovoljstva i raspada obitelji.

PREDNOSTI I NEDOSTATCI PODUZETNIŠTVA

PREDNOSTI PODUZETNIŠTVA	
neovisnost	Poduzetnik samostalno vodi posao, donosi poslovne odluke. Sam odlučuje koliko će i do kada raditi.
izazov	Poduzetnik je svjestan mogućnosti ostvarivanja uspjeha, ali i rizika razvijanja samostalne poslovne karijere.
financijske mogućnosti	Mogućnost osiguranja puno veće zarade od plaće koju bi imali kada bi radili za nekog poslodavca.
sigurnost posla	Sigurnost posla je zajamčena sve dok se ostvaruju pozitivni financijski rezultati.
obiteljsko zapošljavanje	Rad sa svojom djecom omogućuje stvaranje tradicije obiteljskog posla.
ostale prednosti	Zapošljavanje, poticanje konkurencije na tržištu, plaćanje poreza i doprinosa, osiguravanje potrošačima kvalitetnijih i cijenom pristupačnijih proizvoda

NEDOSTATCI PODUZETNIŠTVA

fluktuacija prodaje	Mali i srednji poduzetnici suočavaju se s oscilacijama u prodaji.
povećana odgovornost	Širok raspon odlučivanja uvelike povećava odgovornost.
financijski gubitci	Neke poslovne odluke mogu biti pogrešne i stvoriti gubitak.
rizik propasti	Poduzetnik se može suočiti sa znatno jačim konkurentima. Gospodarska recesija ili kriza mogu pogubno utjecati na poslovanje malih poduzetnika.
ostali nedostatci	Život pod stresom. Moguće društveno neodgovorno ponašanje poduzetnika.

PODUZETNIŠTVO U ZEMLJAMA EUROPSKE UNIJE

- *Europska unija* – najveća je zajednica koja udružuje zemlje s područja Europe.

- Nastala je kao rezultat procesa suradnje i integracije koji je započeo 1951. godine između šest zemalja: Njemačke, Francuske, Belgije, Nizozemske, Luksemburga i Italije

KORISTI OD ČLANSTVA EU:

ravnopravno sudjelovanje u radu tijela Unije i oblikovanje zajedničkih odluka i politika

iskorištavanje prednosti unutarnjeg tržišta i utjecaja EU u međunarodnim odnosima

suradnja u različitim projektima koji omogućuju stjecanje znanja i nove tehnologije, upotrebu sredstava EU iz fondova namijenjenih smanjivanju razlika između zemalja članica, učinkovita i ravnomjerna zaštita okoliša

zaštita koju pruža zajednička obrambena i sigurnosna politika Unije

služenje aranžmanima Unije u međunarodnoj trgovini, u sklopu sporazuma EU i Svjetske trgovinske organizacije (WTO)

- *Klaster* – zemljopisno koncentrirani, međusobno povezani gospodarski subjekti radi stvaranja zajedničkog proizvoda i zajedničkog nastupa na tržištu.

RAZVOJ PODUZETNIŠTVA U REPUBLICI HRVATSKOJ

- Razvoj hrvatskog poduzetništva može se promatrati kroz tri različita razdoblja:
 - ✓ do 1945. godine
 - ✓ od 1945. do 1990.
 - ✓ od 1990-ih godina do danas.

- Složenost i dugotrajne upravne procedure destimuliraju poduzetnička ulaganja i osnivanje novih gospodarskih subjekata.
- Taj se problem pokušava riješiti projektom HITRO.HR.

- Možemo razlikovati tri temeljne skupine upravnih procedura:

postupak osnivanja gospodarskog subjekta	registracija poslovnog pothvata, pribavljanje različitih dozvola, rješenja, suglasnosti
procedure vezane uz zemljište i prostor	dobivanje koncesije, najam ili kupnja zemljišta, najam, gradnja ili kupnja – objekta
procedure vezane uz poslovanje	plaćanje poreza, carinske procedure, propisi o radu, državne inspekcije.

- ***GEM projekt*** – (*Global Entrepreneurship Monitor*) je naziv za međunarodni projekti za istraživanje i mjerenje poduzetničkih aktivnosti u različitim zemljama.

PROCES PRIBLIŽAVANJA REPUBLIKE HRVATSKE EUROPSKOJ UNIJI

- Uvjeti za stjecanje članstva su sljedeći:

stabilnost institucija koje osiguravaju demokraciju, pravnu državu, poštovanje ljudskih prava i manjina

postojanje djelotvornoga tržišnog gospodarstva

spособnost gospodarskih subjekata da izdrže tržišnu konkurenciju u Uniji što podrazumijeva gospodarski jako poduzetništvo

spособnost preuzimanja obveza koje proizlaze iz članstva, uključujući provedbu ciljeva političke, ekonomske i monetarne unije.

- ***CARDS program*** – namijenjen u prvom redu održivom gospodarskom razvoju, strukovnoj izobrazbi te povratku izbjeglica.
- ***ISPA program*** – osigurava sredstva za zaštitu okoliša i prometa.

- ***SAPARD program*** – odnosi se na poljoprivredu i ruralni razvoj.
- ***PHARE program*** – osigurava novac za jačanje državne uprave i institucija, promicanje ekonomske i socijalne kohezije te sufinanciranje investicijskih projekata.

PODUZETNIK

PODUZETNIK

Poduzetnik je osoba koja u svoj posao ulaže ideju, znanje, sposobnost, kapital snosi sav rizik u nadi da će ostvariti dobit.

Osobine poduzetnika se dijele na:

- STRUČNE OSOBINE i
- LJUDSKE OSOBINE.

PODUZETNIK – NOSITELJ PODUZETNIČKE AKTIVNOSTI

- Poduzetnik nastoji smanjiti rizik poslovanja tako što čimbenike proizvodnje – inpute seli iz grane s nižom dobiti u granu u kojoj se može ostvariti veća dobit.

- Poduzetnik se vrlo često poistovjeđuje s:
 - *inovatorom*
 - *investitorom*
 - *menadžerom*

- *Inovatori* – su fizičke ili pravne osobe koje posjeduju posebna znanja ili mogućnosti da bi svoje inovacije pretvorili u dobar posao. Ideju prodaju poduzetnicima u obliku zaštićenih патената i pritom zarađuju.

- *Investitori* – su pravne ili fizičke osobe koje vlastiti ili tuđi kapital pokušavaju uložiti u različite novčane transakcije ili poduzetničke pothvate. Njihov je cilj osigurati što veći povrat takvog ulaganja i što više zaraditi.

- *Menadžeri* – to su visokoškoloovani stručnjaci i uglavnom dobro plaćeni profesionalci koji za potrebe poduzetnika vode poslove nabave, proizvodnje, prodaje i marketinga, financija, poslove iz područja menadžmenta (planiranje, organiziranje, popunjavanje ljudskih potencijala, vođenje i kontrola).

- Menadžer nije vlasnik, ne preuzima na sebe nikakav materijalni – gospodarski rizik.
- Jedini rizik mu je gubitak ugleda ako posao koji vodi propadne.

- Od menadžera se sve više traži da poduzetnički misli i djeluje, da pokreće vlastite poslove ili poboljšava postojeće. Na taj se način stvara tzv. *menadžersko poduzetništvo* ili *poduzetnički menadžment*.

PODUZETNIČKI MENADŽER	NEPODUZETNIČKI MENADŽER
orijentiran na iskorištavanje mogućnosti	orijentiran na rješavanje problema
stvara nove vizije	koristi se bivšim uspjesima i slavom
stvara, kombinira i mijenja resurse	optimalno upotrebljava postojeće resurse
koristi se eksternim resursima	koristi se isključivo internim resursima
neizvjesnost i promjene vidi kao šansu	neizvjesnost i promjene vidi kao prijetnju
koristi se intuicijom	služi se isključivo podacima i procjenama
orijentiran na budućnost	orijentiran na sadašnjost i prošlost
ima globalnu sliku i perspektivu	parcijalan i nesustavan
nositelj promjena	održava <i>status quo</i>
usmjeren na inovacije i dobit	usmjeren na pravila i učinkovitost
kreira ciljeve i akcije	izvršava dobivene zadatke
predviđa buduće događaje i kretanja	orijentiran na provođenje procedura
dinamičan, etičan, pošten	inertan i poslušno ambiciozan
daje prednost i bira stručne suradnike	daje prednost prosječnosti i ovisnosti
razvija motivaciju i odgovornost	traži podršku i odanost
nagrađuje ideje, znanje i timski rad	nagrađuje konkretno izvršavanje zadataka
uspješno upravlja sukobima	traži konformnost i izbjegava sukobe

OSOBI NE PODUZETNIKA

- Najčešće se kao bitne ljudske osobine koje bi trebali imati poduzetnici navode sljedeće:

- 1. vizionarstvo*
- 2. kreativnost – inovativnost*
- 3. hrabrost*
- 4. samostalnost*
- 5. upornost*
- 6. mudrost*
- 7. poštenje i altruizam*

OSOBI NE PODUZETNI KA

STRUČNE OSOBINE:

- ZNANJE
- UPORNOST

LJUDSKE OSOBINE:

- VIZIONARSTVO
- KREATIVNOST
- HRABROST
- POŠTENJE
- ALTRUIZAM
- ETIČKO – MORALNO PONAŠANJE

Najvažnije odrednice za poduzetnike početnike:

prvi poduzetnik	Moraš točno znati što želiš učiniti, moraš uistinu željeti to učiniti, moraš se okružiti sposobnim ljudima.
drugi poduzetnik	Moraš točno zacrtati svoje ciljeve, moraš tražiti pomoć iskusnih stručnjaka, imati samopouzdanja i u najtežim trenucima.
treći poduzetnik	Budi optimist, ali i realist, izbjegavaj svaku megalomaniju, najprije sa suprugom ili ortakom razmotri ideju, slijedi svoj plan i nadgledaj njegovu provedbu.
četvrti poduzetnik	Budi svjestan svoje darovitosti, znanja i mogućnosti, znaj da u početku nećeš imati veliku zaradu, pažljivo nadgledaj svoje financije.
peti poduzetnik	Dvaput ili triput promisli prije nego što započneš, neuspjeh uzmi kao pouku da bi u budućnosti to učinio bolje, razradi načine mjerenja rezultata poslovanja.

ETIKA I PODUZETNIK

- *Etika* – je filozofska disciplina o moralu, odnosno o općeprihvatljivim načelima i pravilima prema kojima se određuje nečije ponašanje.

- *Poduzetnička etika* – bavi se prosudbom ili procjenom ponašanja u poslovnom svijetu.

- Nekoliko je razloga koji su potaknuli suvremenog čovjeka na razmišljanje o ulozi etike u gospodarstvu:
 - *ekološki problemi*
 - *istraživanje na području genetike*

- Najčešći uzroci neetičnog ponašanja su prije svega:
 - *psihološki*
 - *ljudska sklonost takvom obliku ponašanja*
 - *strah da se ne izgubi posao.*

- Etično ponašanje treba dovesti poduzetnika do ostvarivanja dva jednako vrijedna cilja, a to su:
 - 1. ostvarivanje dobiti – poslovnog uspjeha*
 - 2. moralno – osobno zadovoljstvo.*

PODUZETNIČKO OKRUŽENJE

POJAM PODUZETNIČKOG OKRUŽENJA

- *Poduzetničko okruženje* – čini splet različitih čimbenika koji u većoj ili manjoj mjeri, izravno ili neizravno utječu na poslovanje.

- Poduzetničko okruženje karakterizira:
 - *brzi znanstveni i tehničko-tehnološki razvoj*
 - *stvaranje velikih gospodarskih subjekata*
 - *otvaranje tržišta, sloboda kretanja dobara*
 - *povećano iskorištavanje prirodnih resursa*
 - *sukobljavanje gospodarskog razvoja i ekologije*
 - *povećavanje zahtjeva za društvenu odgovornost gospodarskih subjekata*

- Razlikujemo:

1. *demografsko okruženje*

2. *ekonomsko ili gospodarsko okruženje*

3. *prirodno ili fizičko okruženje*

4. *tehničko–tehnološko okruženje*

5. *društveno-kulturološko okruženje*

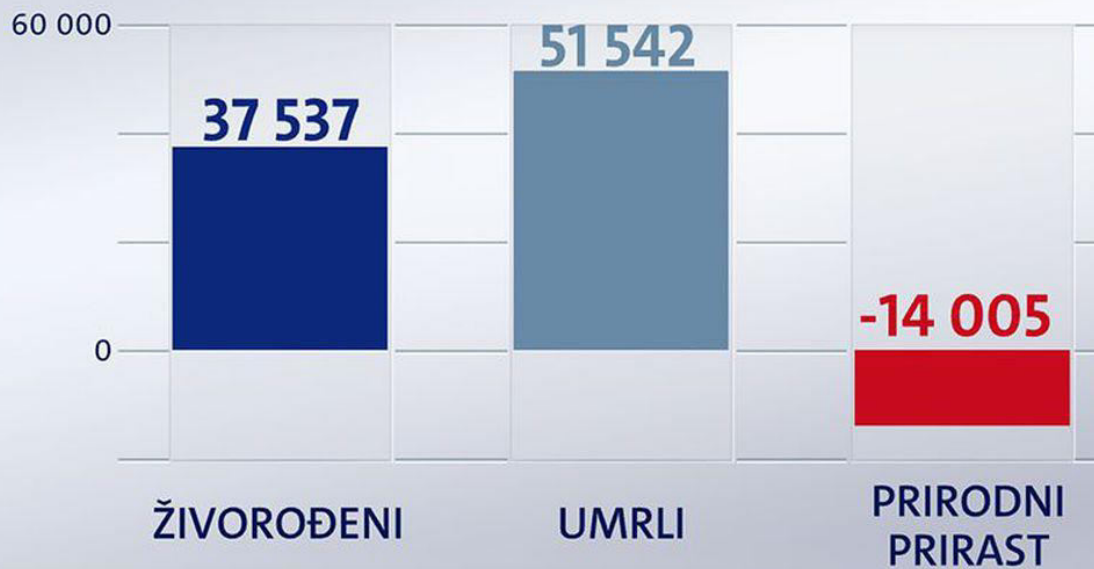
6. *državno-političko okruženje*

DEMOGRAFSKO OKRUŽENJE

- To okruženje čine stanovnici na nekom zemljopisnom području kao što su naselje, dio grada, grad, područje županije, države, regije pa čak i šire.

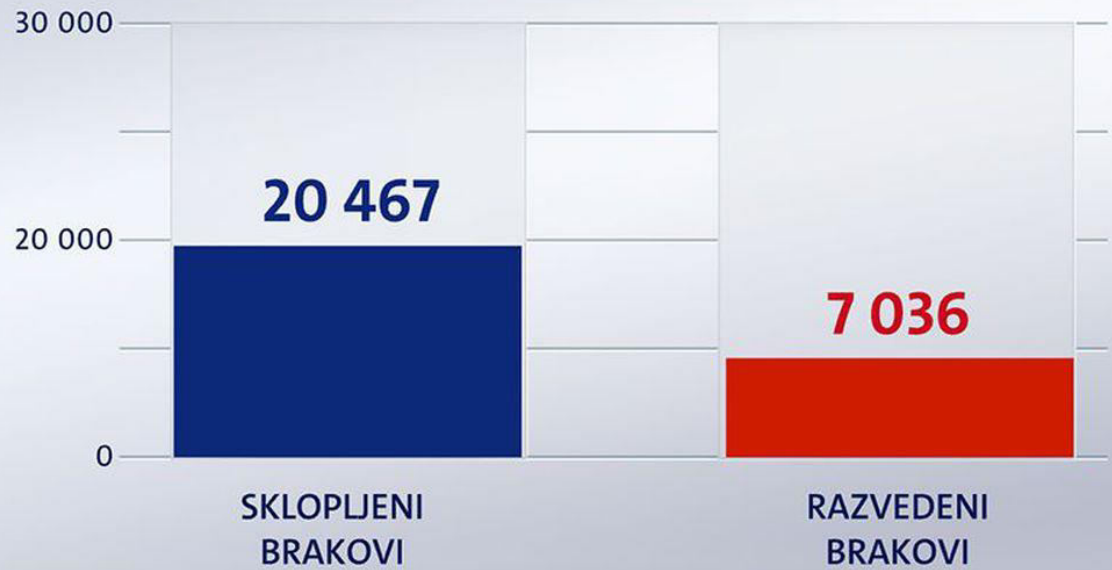

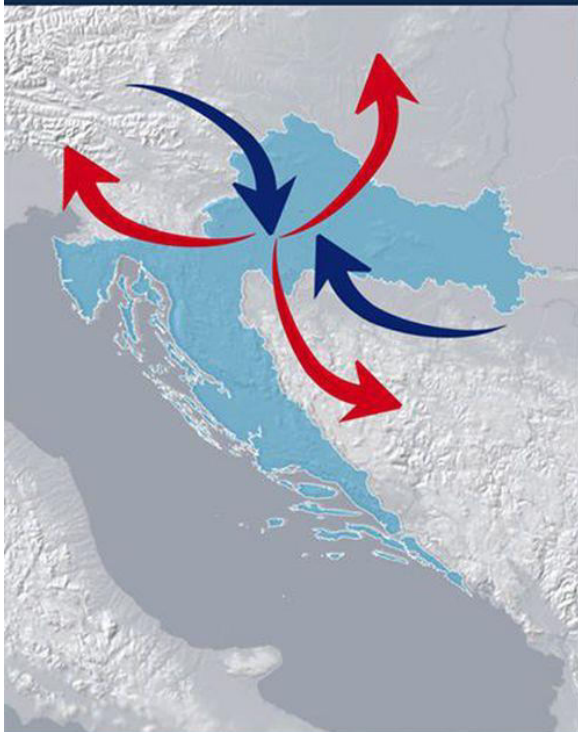
KRETANJE STANOVNIŠTVA

KRETANJE STANOVNIŠTVA

KRETANJE STANOVNIŠTVA

EKONOMSKO ILI GOSPODARSKO OKRUŽENJE

- *Gospodarsko ili ekonomsko okruženje* – čine čimbenici koji utječu na kupovnu moć stanovništva, a to su dohodak potrošača, njihova kreditna sposobnost, visina štednje i naravno cijene na tržištu dobara, rada te na financijskom tržištu,

- Na kupovnu moć potrošača bitno utječe i država svojim mjerama fiskalne i monetarne politike.

monetarna politika	Država njome utječe na dostupnost kredita, na ponudu i brzinu novca u optjecaju. Količina novca u optjecaju mora odgovarati vrijednosti proizvedenih dobara i usluga u gospodarstvu.
fiskalna politika	Politika je poreza i državnih izdataka. Povećanjem poreznih stopa smanjuje se kupovna moć potrošača, država prisiljava svoje građane da smanje potrošnju, što smanjuje potražnju.

PRIRODNO ILI FIZIČKO OKRUŽENJE

- Da bi obavljali svoje poslove, poduzetnicima trebaju i prirodni resursi.
- To su prirodna bogatstva koja nas okružuju.

- To su.
 - *energetski resursi*
 - *zemljište*
 - *flora*
 - *fauna*
 - *voda*
 - *zrak*

- Prirodni resursi mogu biti obnovljivi i neobnovljivi.

OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE

Za razliku od neobnovljivih, obnovljivi izvori energije stalno su prisutni u prirodi i njih ne možemo potrošiti - oni se neprestano obnavljaju

Obnovljivi izvori energije su Sunce, vjetar, rijeka, mora, topla unutrašnjost Zemlje, vrući izvori vode i biljni i životinjski otpad.

**SOLARNA
ENERGIJA**
- energija Sunca -

ENERGIJA VJETRA

HYDROENERGIJA
- energija tekuće
vode -

**GEOTERMALNA
ENERGIJA**
- iz unutrašnjosti
Zemlje -

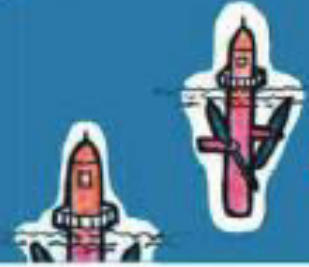

ENERGIJA BIOMASE
- otpad biljnog i životinjskog
podrijetla -

Uz ovakve
izvore
energije
puno mirnije
mogu
spavati.

ENERGIJA MORA
- valovi -

ENERGIJA MORA
- plima i oseka -

NEOBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE

Fosilni izvori energije su ugljen, nafta i plin. Oni su nastali od ostataka biljaka i životinja koje su živjele prije nekoliko milijuna godina.

U neobnovljive izvore energije spada i **uran** koji se koristi kao gorivo u **NUKLEARNIM ELEKTRANAMA**.

Jednom kad se ti izvori energije potroše, više se ne mogu nadomjestiti.

Zbog toga ih treba pametno koristiti!

OVAKO NASTAJU FOSILNA GORIVA (ugljen, nafta, plin)

Puno prije dinosaura mnoge su divovske biljke uginule u močvari.

Milijunima godina biljke su pokopane ispod prašine i vode...

Vrućina i pritisak pretvorili su mrtve biljke u ugljen, naftu ili plin.

- Kako bi se očuvali prirodni resursi, gospodarski su se subjekti počeli sve više usmjeravati na sintetičke i plastične materijale.

TEHNIČKO-TEKHOLOŠKO OKRUŽENJE

- *Tehničko-tehnoško okruženje* – rezultat je znanstvenih spoznaja, ono mijenja kvalitetu svakodnevnog života omogućujući ljudima više slobodnog vremena, viši životni standard, brzo svladavanje prostora i vremena, brže dijagnosticiranje i liječenje bolesti itd.

- Poduzetnici bi trebali pratiti promjene u novom okruženju i primjenjivati ih u svojim poslovima, jer u protivnom zaostaju.

DRUŠTVENO-KULTUROLOŠKO OKRUŽENJE

- *Kultura društva* - odnosi se na sve *opipljive vrijednosti* koje čovjek stvara svojim radom kao što su: hrana, pokućstvo, građevine, alati, umjetnički radovi, ali i mnoge *neopipljive vrijednosti* kao što su: školovanje, zakoni, oblici ponašanja, vjerovanja, običaji, stavovi i očekivanja ljudi u određenom društvu.

POLITIČKO-PRAVNO OKRUŽENJE

- To okruženje čine zakoni, propisi, uredbe i odluke koje donosi država, a koje poduzetnici moraju znati i u skladu s njima poslovati.

- To okruženje može motivirati poduzetnika na ulaganje i pokretanje poduzetničkog pothvata, ali ga može i demotivirati ako je zakonska procedura kruta.

PODUZETNIČKA PRAVA I SLOBODE

- Za razvoj poduzetništva veoma je važno ostvarivanje sljedećih prava i sloboda:
 - ✓ pravo vlasništva – privatno vlasništvo
 - ✓ pravo nasljeđivanja
 - ✓ pravo na zaradu i bogaćenje
 - ✓ poduzetnička sloboda
 - ✓ tržišna sloboda.

- Sloboda pojedinca da pokrene bilo koji posao koji nije izričito zakonom zabranjen i to neovisno o stečenoj kvalifikaciji, tj. završenoj školi, nazivamo *poduzetničkom slobodom*.

- *Tržišna sloboda* znači da poduzetnici mogu slobodno nastupiti sa svojim inicijativama na tržištu i uključiti se u gospodarsko natjecanje, konkurenciju.

- Sloboda pokretanja nekog posla ujedno znači i *slobodu ulaska na tržište*.

- *Cjenovno natjecanje* može dovesti do pravoga tržišnog rata cijena zbog čega mnogi poduzetnici propadaju.

ZAKON O SUZBIJANJU NEDOPUŠTENE KONKURENCIJE

- *Nelojalna ili nedopuštena konkurencija* – podrazumijeva tržišni nastup koji je suprotan poslovnim običajima i utvrđenoj trgovačkoj praksi.

- Republika Hrvatska nema poseban zakon o suzbijanju nedopuštene konkurencije već su odredbe tog zakona sadržane u drugim, postojećim zakonima kao što je npr. *Zakon o obveznim odnosima.*

ZAKON PROTIV MONOPOLA I TRUSTOVA

- Poduzetnička sloboda omogućuje i zakonom dopušta različita povezivanja i udruživanja poduzetnika kao što su: *karteli, koncerni i trustovi* u kojima poduzetnici u većoj ili manjoj mjeri gube svoju gospodarsku i/ili pravnu samostalnost.

- *Kartel* – je oblik horizontalnog povezivanja poduzetnika iz istih djelatnosti radi smanjivanja međusobne konkurentnosti. Članovi zadržavaju svoju pravnu samostalnost, ali se podvrgavaju određenim pravilima ponašanja (niža prodajna cijena, teritorijalna podjela tržišta).

- *Koncern* – je oblik povezivanja u kojem poduzetnici zadržavaju svoj pravni subjektivitet, ali su u gospodarskom smislu povezani tako da jedan poduzetnik ima većinski udjel u ostalim gospodarskim subjektima. Mogu biti horizontalni i vertikalni.

- *Trust* – najsnažniji je oblik povezivanja poduzetnika u kojem oni gube svoju ne samo gospodarsku već i pravnu samostalnost, nalaze se pod istom upravom, a samostalni su samo u organiziranju proizvodnje, odnosno poslovanja.

ZAKON O ZAŠTITI POTROŠAČA

- *Zakon o zaštiti potrošača* u Republici Hrvatskoj donesen je u lipnju 2003. godine, a stupio je na snagu 10. rujna 2003. godine.

- 20. listopada 1997. godine u RH osnovana je prva udruga potrošača, a pravo javnosti stekla je upisom u registar udruga u siječnju 1998. godine.
- U travnju 1999. mijenja naziv u Hrvatsku udrugu za zaštitu potrošača.

- U zemljama razvijenog tržišnog gospodarstva takvi su zakoni sastavljeni prema zahtjevima potrošača i oni jasno određuju pravni okvir zaštite potrošača i to:

pravo na zaštitu gospodarskih interesa potrošača

pravo na sigurnost i kvalitetu proizvoda i usluga, odnosno pravo na zaštitu od opasnosti za život, zdravlje i imovinu

pravo potrošača na naknadu štete u slučaju isporuke nekvalitetnog ili oštećenog proizvoda ili neodgovarajuće usluge

pravo potrošača na informiranje o proizvodima i uslugama

pravo potrošača na najpovoljniju kupnju

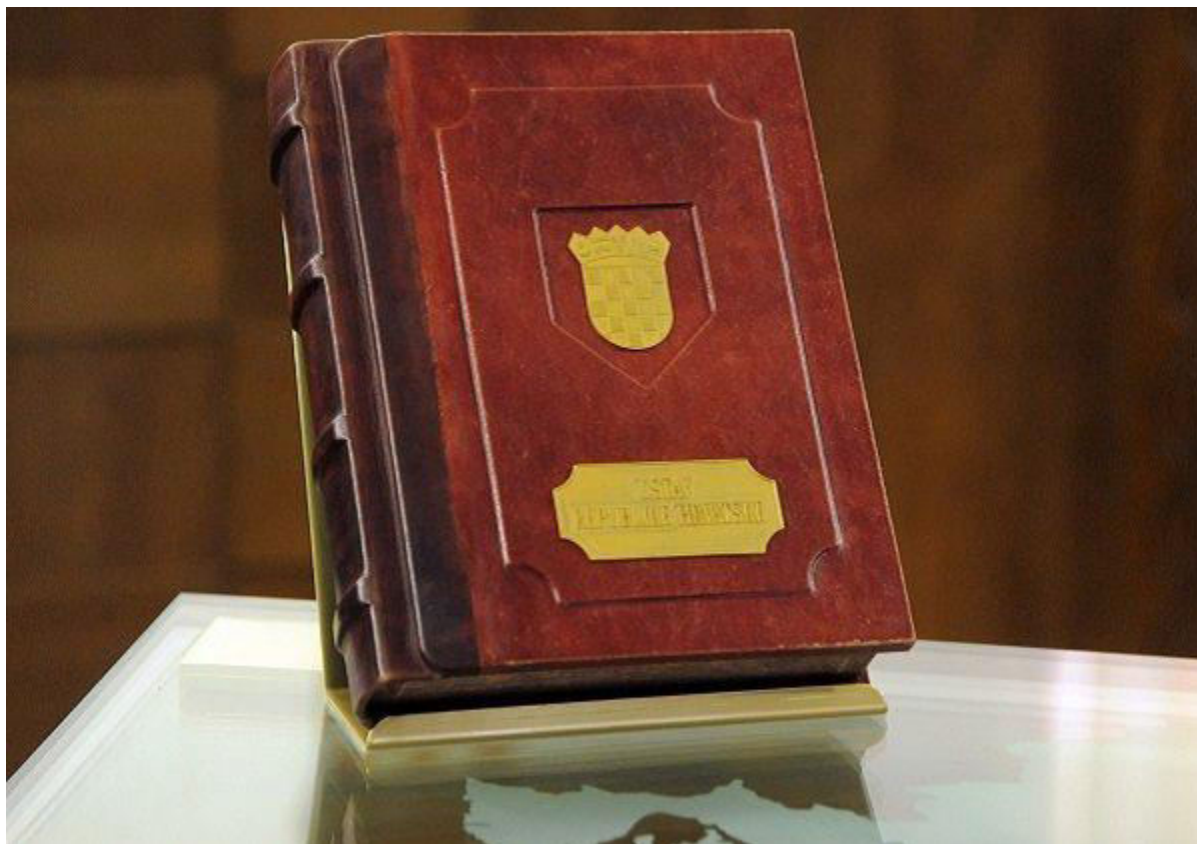
pravo potrošača na savjetovanje i poduku o pravilnoj uporabi proizvoda i izbora usluge

pravo potrošača na izražavanje mišljenja, stavova i protesta pri pripremanju državnih odluka koje na bilo koji način utječu na potrošače.

PODUZETNIČKA I TRŽIŠNA SLOBODA U HRVATSKOM USTAVU

- *Ustav* – je najviši pravni akt neke države kojim se uređuju temeljni, politički, gospodarski i socijalni odnosi u državi. On uređuje sva prava i obveze, slobode građana, temeljni ustroj države i način odlučivanja.

- Ustav RH donesen je 22. prosinca 1990. godine.

- Ustav jamči svim građanima i stranim državljanima poduzetničku i tržišnu slobodu. Poduzetnici mogu ulagati kapital u poduzetničke pothvate diljem hrvatske, bez bojazni da će im netko oduzeti imovinu ili ostvarenu zaradu.

ODNOS PODUZETNIKA I DRŽAVE

1. Poticanje efikasnosti

- Učinkovito je svako gospodarstvo koje proizvodi na granici svojih proizvodnih mogućnosti , odnosno koje optimalno iskorištava svoje resurse.

- Uloga države je i da potiče proizvodnju *javnih dobara*.
- Riječ je o dobrima kojima se zadovoljavaju društvene potrebe te tako pridonose stvaranju blagostanja u jednom društvu.

- Javna dobra su npr.:
 - *mreža prometnica*
 - *nacionalna obrana*
 - *unutarnji red i mir*
 - *znanstvena istraživanja*
 - *javno zdravstvo*
 - *izobrazba*

- *Eksternalije ili indirektni efekti* – još su jedan oblik neefikasnosti u gospodarstvu. Pojavljuju se kada poduzetnici svojim poslovanjem uzrokuju trošak ili korist onima koji se nalaze izvan tržišta.

- Uloga države je da svojim zakonima i propisima kontrolira eksternalije poput:
 - *onečišćenja vode*
 - *onečišćenja zraka*
 - *loših lijekova*
 - *radioaktivnog otpada i sl.*

2. Poticanje pravedne raspodjele dohotka

- *Nacionalni dohodak* – je zbroj svih dohodaka od rada – plaća, dohodaka od kapitala – profita, najamnina, kamata i dohodaka od zemlje – renti koji se ostvaruju u gospodarstvu.

3. Poticanje makroekonomskog rasta i stabilnosti

- Država može utjecati na proizvodnju, inflaciju i zaposlenost koristeći se fiskalnom i monetarnom politikom.

- *Monetarna politika* – je državna politika reguliranja količine ponude novca.
- *Fiskalna politika* – uključuje određivanje visine poreza i državnih izdataka – državne potrošnje.

PRETPOSTAVKE RAZVOJA PODUZETNIŠTVA U RH

- U svakoj zemlji razvoj poduzetništva temelji se na postojanju potpornih institucija, odnosno *poduzetničke infrastrukture* te državnih programa pomoći i poticanja razvoja poduzetništva.

• Poduzetnička infrastruktura uključuje:

- *zakonodavnu*

- *fizičku*

- *financijsku*

- *obrazovno-savjetodavnu*

infrastrukturu

- *Zakonodavna infrastruktura* – odnosi se na postojanje institucija koje osiguravaju djelovanje pravne države, nadgledaju primjenu državnih zakona i propisa, potiču i promiču razvoj gospodarstva i poduzetništva.

<i>Sabor Republike Hrvatske</i>	zakonodavno tijelo u našoj zemlji
<i>Vlada Republike Hrvatske</i>	izvršno tijelo u zemlji
<i>sudovi</i>	Vrhovni, Ustavni i trgovački sud
<i>Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva</i>	Glavni prioritet jačanje poduzetništva, smanjivanje poreza, povećanje zaposlenosti, uvođenje novih tehnologija u gospodarstvu
<i>Ministarstvo financija</i>	Zavod za makroekonomske analize i planiranje, državna riznica, Porezna i Carinska uprava
<i>Hrvatska gospodarska komora</i>	Promiče i zastupa hrvatske gospodarske interese u zemlji i svijetu
<i>Hrvatska obrtnička komora</i>	Promiče, usklađuje i zastupa zajedničke interese obrtnika. Članstvo je obvezno
<i>gradovi, općine, županije</i>	Jedinice lokalne uprave i samouprave
<i>državne upravne organizacije</i>	Državni ured za reviziju, Državni zavod za reviziju, državni inspektorat, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za zapošljavanje

- *Fizička infrastruktura* – odnosi se na komunikacijske, prometne, energetske i inkubacijske sustave koji omogućuju brz protok roba od mjesta proizvodnje do mjesta potrošnje, razmjenu informacija, komunikaciju s kupcima i dobavljačima te potporu poduzetnicima početnicima.

<i>komunikacijska infrastruktura</i>	Carnet T-Com Hrvatske pošte
<i>prometna infrastruktura</i>	Croatia Airlines Hrvatske ceste Hrvatske željeznice Jadrolinija hrvatske zračne luke Hrvatski autoklub
<i>energetska infrastruktura</i>	Hrvatska elektroprivreda Institut Hrvoje Požar
<i>inkubacijska infrastruktura</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ poduzetničke zone ✓ poduzetnički centri – središta stručne i savjetodavne pomoći malim poduzetnicima ✓ poduzetnički inkubatori – tehnička i financijska pomoć poduzetnicima do trenutka osamostaljenja ✓ slobodne zone

- *Financijska infrastruktura* – obuhvaća sve javne i privatne novčarske i državne institucije.

NOVČARSKE INSTITUCIJE:

<i>banke</i>	Hrvatska narodna banka (HNB) Poslovne banke
<i>štedionice</i>	Novčarsko-kreditne institucije prikupljaju slobodna sredstva od stanovništva te odobravaju kredite.
<i>štedo-kreditne zadruge</i>	Novčarske institucije osnovana radi odobravanja kredita svojim članovima po povoljnijim uvjetima.
<i>mirovinski fondovi</i>	Svojevrzne riznice u kojima zaposleni i poduzetnici uplaćuju mjesečno dio svojih dohodaka – plaća, kako bi im od tog novca fond isplaćivao mirovinu nakon umirovljenja. Mogu biti obvezni i dragovoljni.
<i>investicijski fondovi</i>	Financijske institucije koje putem javne ponude prikupljaju novac – obično male uloge od ulagača te ih ulažu u različite vrijednosne papire i/ili nekretnine.
<i>burze</i>	Stalna i organizirana tržišta na kojima se trguje standardiziranim, tipiziranim i zamjenjivim robama (vrijednosni papiri, devize, valute te tipizirane poljoprivredne ili industrijske robe i usluge).

DRŽAVNE INSTITUCIJE:

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (HANFA)

Državna institucija za kontrolu financijskih tržišta i vrijednosnih papira. Kontrolira izdavanje te trgovinu vrijednosnim papirima.

Središnja depozitna agencija – SDA

Dioničko društvo koje su osnovali banke, brokerske kuće. Bavi se pohranom dematerijaliziranih vrijednosnih papira i njihovim rukovanjem.

Financijska agencija – FINA

Vodeća institucija u državnom vlasništvu na području financijskog posredovanja, posluje isključivo na tržišnom načelu.

Hrvatska banka za obnovu i razvitak – HBOR

Posebna financijska organizacija osnovana kao Hrvatska kreditna banka za obnovu (HKBO) sa zadatkom financiranja obnove ratom porušenih područja i gospodarstava.

Hrvatska agencija za malo gospodarstvo - HAMAG

Neprofitna financijska institucija čiji je zadatak poticati i unaprjeđivati razvoj maloga i srednjeg poduzetništva.

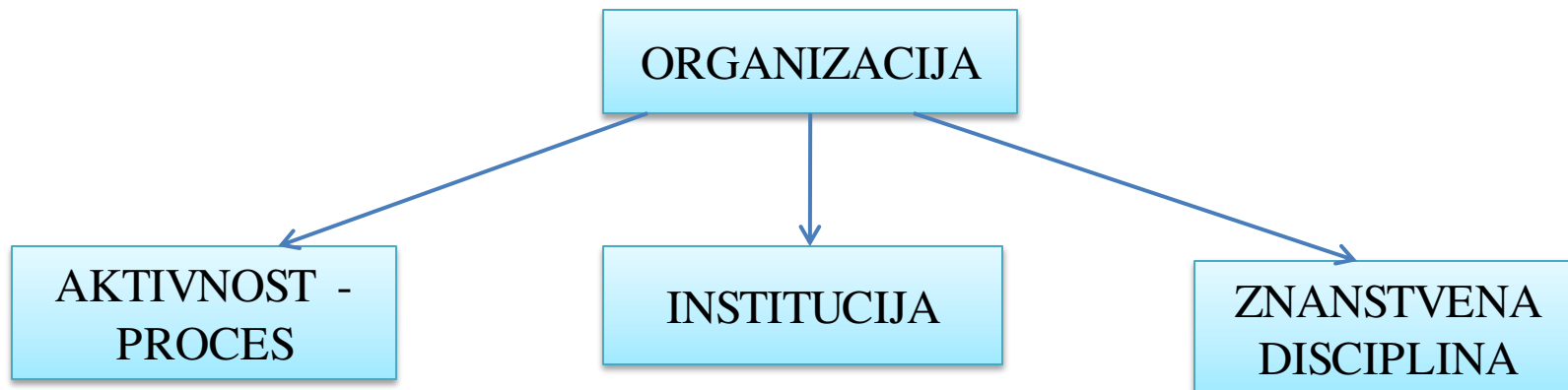
- ***Obrazovno-savjetodavna infrastruktura*** – obuhvaća:
 - *sveučilišta, veleučilišta, fakultete, institute, visoke škole, porezna savjetovališta, poduzetničke inkubatore i centre, odvjetničke urede, Hrvatsku mrežu konzultanata, Hrvatsku udrugu poslodavaca i sl.*

USTROJ PODUZETNIŠTVA

POJAM I ZNAČENJE ORGANIZACIJE

- **Organizacija** – nije jednoznačan pojam. Njime se možemo koristiti na dva načina:
 1. *za označavanje procesa organiziranja nekih aktivnosti*
 2. *za označavanje rezultata tih procesa s kojim se oblikuju razne organizacijske jedinice – institucije u svim područjima života*

- ✓ proizvodnja hrane
- ✓ prodaja odjeće
- ✓ pružanje usluga smještaja i prehrane
- ✓ dobrovoljni rad
- ✓ učenje
- ✓ zabava
- ✓ putovanje
- ✓ vjenčanje

tvornica
prodavaonica
hotel

ekološka udruga
škola
diskoklub
turistička agencija
obitelj

ČIMBENICI ORGANIZACIJE

- *Čimbenici organizacije* jesu:

1. *ljudi*

6. *upravljanje*

2. *ciljevi*

7. *imovina*

3. *djelatnost*

8. *prostor*

4. *pravila*

9. *vrijeme*

5. *ustroj*

1. Ljudi

- Svaku organizaciju čini određena skupina ljudi koji se povezuju kako bi zajedno lakše i brže ostvarili određene ciljeve.

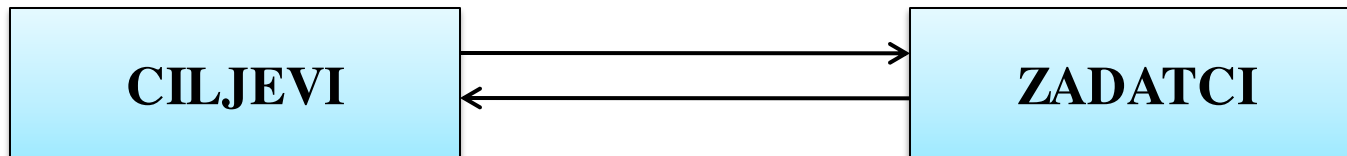
- Organizaciju ne može činiti pojedinac, već više ljudi zajedno pa se stoga kaže da je organizacija nadređena pojedincu.

2. *Ciljevi*

- *Ciljevi* – obuhvaćaju sve ono što organizacija želi postići u budućnosti te svakom članu organizacije moraju biti poznati i razumljivi.

- *Zadatci* – su poslovi, odnosno radnje koje treba obaviti.

- Za uspješno funkcioniranje organizacije potrebno je odrediti ciljeve za svaku razinu organizacije. Prema tome razlikujemo:

temeljni ciljevi	Ciljevi organizacije u cjelini.
parcijalni ciljevi	Ciljevi dijelova organizacije, pojedinih organizacijskih jedinica kao što su pogoni, odjeli, službe, sektori te ciljevi pojedinaca.

- Svi ciljevi moraju imati sljedeća obilježja:
 - ✓ jasni
 - ✓ ostvarljivi
 - ✓ pravilno odabrani
 - ✓ mjerljivi
 - ✓ djeljivi i međusobno usklađeni
 - ✓ vremenski ograničeni

3. Djelatnost

- *Djelatnost organizacije* – jest ono čime se organizacija bavi odnosno ono što njezini članovi moraju raditi da bi organizacija ispunila svoje ciljeve.

- Možemo razlikovati tri vrste djelatnosti:

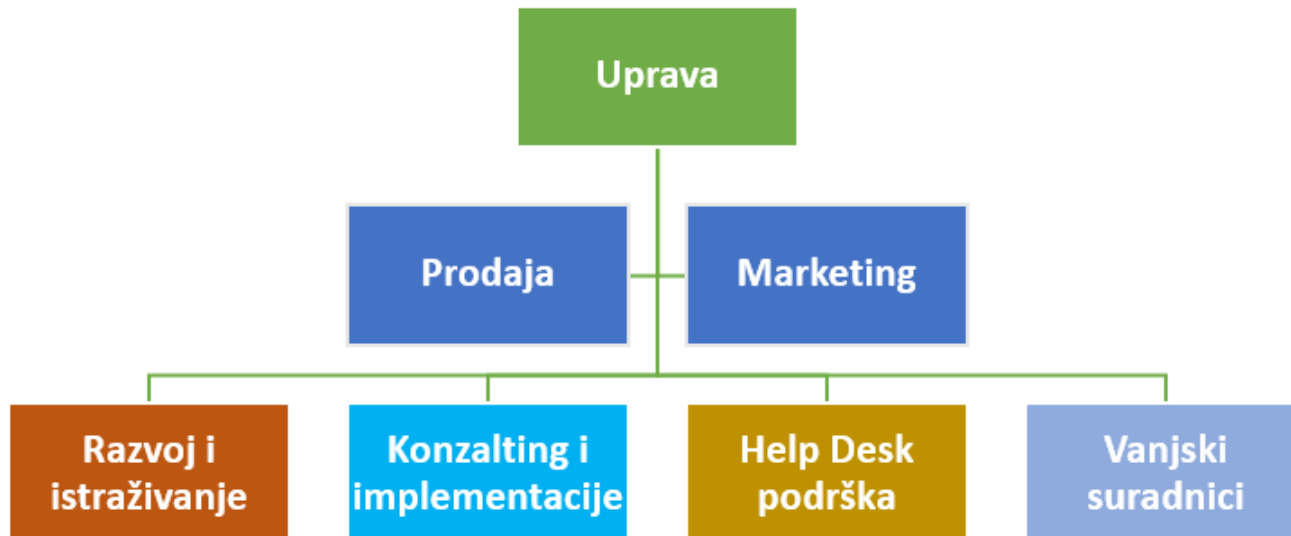
Temeljna djelatnost	jest ona zbog koje je neka organizacija osnovana. To može biti proizvodnja različitih proizvoda, trgovina ili obavljanje usluga.
Pomoćna djelatnost	je ona koja pomaže pri obavljanju temeljne djelatnosti.
Sporedna djelatnost	samo dopunjuje temeljnu.

4. Pravila

- *Pravilima* – se određuju obveze i prava članova organizacije, određuje se tko daje, a tko prima naredbe, tko je odgovoran za ostvarenje ciljeva. Mogu biti pisana i nepisana.

5. *Ustroj*

- *Ustroj* – proizlazi iz pravila organizacije koja određuje tko daje, a tko prima naredbe i tko je odgovoran za ostvarenje ciljeva.

- *Ustroj* – pokazuje položaj članova organizacije na ljestvici odgovornosti, a to znači hijerarhiju ili ovlasti članova organizacije.

6. Upravljanje

- ***Upravljanje*** – je svjesno usmjeravanje članova organizacije prema ostvarenju postavljenih ciljeva organizacije.

- Upravljanje podrazumijeva:
 - *određivanje poslovnih ciljeva,*
 - *rokova u kojem se ciljevi moraju ostvariti,*
 - *načina uz pomoć kojih će se ciljevi ostvariti.*

7. *Imovina*

- Ovisno o pojavnom obliku razlikujemo:

materijalnu imovinu	zgrade, zemljišta, strojevi, vozila, uređaji, alati, zalihe
nematerijalnu imovinu	patenti, licencije, koncesije, zaštitni znakovi i sl.
financijsku imovinu	oročeni novac na računima u bankama, vrijednosni papiri, dani krediti

- Knjigovodstveno, osim tih oblika u bilanci se posebno iskazuju:

potraživanja	potraživanja od kupaca, potraživanja od zaposlenika, od povezanih poduzeća, od države i njenih institucija
novac na računu i u blagajni	može se upotrijebiti u svakom trenutku

- Promatramo li vijek trajanja imovine razlikujemo:

dugotrajna imovina	Imovina čiji je vijek trajanja dulji od godine dana. Pojedinačna vrijednost takve imovine mora biti, prema postojećim propisima najmanje 2.000,00 kn (zgrade, zemljišta, patenti, dugoročni krediti itd.).
kratkotrajna imovina	Imovina čiji je vijek trajanja kraći od godine dana, najčešće se potroši u jednom proizvodnom ciklusu (zalihe sirovina, račun u banci, zalihe sitnog inventara itd.).

8. *Prostor*

- Pod *prostorom* razumijevamo poslovni prostor kao proizvodni pogon, prodavaonicu, uredski i skladišni prostor.

- ***Lokacija*** – je mjesto na kojem se nalazi poslovni prostor, odnosno obavlja djelatnost.
- ***Makrolokacija*** – podrazumijeva širi zemljopisni prostor na kojem djeluje organizacija (grad, općina, regija, država).
- ***Mikrolokacija*** – odnosi se na točno određeno mjesto na kojem organizacija obavlja svoju djelatnost (dio naselja, ulica i broj).

- Čimbenici izbora lokacije gospodarskih subjekata su:
 - *blizina prodajnog tržišta*
 - *blizina nabavnog tržišta*
 - *raspoloživost ljudskih potencijala*
 - *postojeća infrastruktura*
 - *ekološki čimbenici*
 - *razvojni i socijalni čimbenici*
 - *kvaliteta zemljišta*

9. *Vrijeme*

- Za svaku je organizaciju važno u kojem se roku mogu ostvariti ciljevi.
- Ovisno o trajanju djelatnosti, organizacija može biti *trajna ili privremena*.

VRSTE ORGANIZACIJA

organizacije prema veličini	male, srednje i velike
prema stupnju privrženosti organizacije	primarne i sekundarne
prema trajanju	trajne ili stalne organizacije i povremene ili jednokratne
prema načinu upravljanja	centralizirane i decentralizirane
prema ustroju	formalne i neformalne organizacije
prema ciljevima	profitne ili gospodarske i neprofitne ili negospodarske organizacije

- Neprofitne organizacije možemo klasificirati na sljedeći način:
 - *dobrotvorne organizacije*
 - *vjerske organizacije*
 - *zaštitne organizacije*
 - *upravne i samoupravne organizacije*
 - *društvene organizacije*

PODUZETNIŠTVO U MALIM I VELIKIM GOSPODARSKIM ORGANIZACIJAMA

- Podjela gospodarskih subjekata, odnosno profitnih organizacija prema veličini je podjela na:
 - *male,*
 - *srednje i*
 - *velike.*

- Kao kriterij te podjele mogu biti sljedeće veličine.
 - ✓ *broj zaposlenih*
 - ✓ *ukupni godišnji prihodi*
 - ✓ *ostvareni profit na kraju godine*
 - ✓ *vrijednost imovine (aktive)*
 - ✓ *vrijednost kapitala (glavnice) kao razlika imovine i obveza*
 - ✓ *tržišna vrijednost*

MALO GOSPODARSTVO RH	KRITERIJI
mikro gospodarski subjekti	<ul style="list-style-type: none">✓ godišnji prosjek zaposlenih manje od 10 zaposlenih
mali gospodarski subjekti	<ul style="list-style-type: none">✓ godišnji prosjek zaposlenih manji od 50 zaposlenika✓ ukupni godišnji promet do 16 milijuna kn✓ zbroj bilance ili vrijednosti dugotrajne imovine do 8 milijuna kn
srednji gospodarski subjekti	<ul style="list-style-type: none">✓ godišnji prosjek zaposlenih manje od 250 zaposlenika✓ ukupni godišnji prihod do 60 milijuna kn✓ zbroj bilance odnosno vrijednost dugotrajne imovine do 30 milijuna kuna

- Za razliku od mikro, malih i srednjih gospodarskih subjekata, veliki subjekti prepoznaju se po:
 - *složenoj organizacijskoj strukturi*
 - *dubokoj podjeli rada – svaki zaposlenik obavlja određeni posao*
 - *teritorijalno disperziranoj djelatnosti*
 - *proizvodnji više različitih proizvoda*

- Unutarnje poduzetništvo donosi velikim gospodarskim subjektima dvostruku prednost:

1. zadržavanje talenata

2. veća konkurentnost

POSLOVNE FUNKCIJE

- Najčešće se razlikuju sljedeće poslovne funkcije:
 - ✓ *istraživanje i razvoj proizvoda*
 - ✓ *razvojna funkcija*
 - ✓ *nabavna funkcija*
 - ✓ *proizvodnja*
 - ✓ *prodajna funkcija*
 - ✓ *upravljanje ljudskim potencijalima*
 - ✓ *računovodstveno-financijska funkcija*

- Suvremena organizacija razlikuje još dvije funkcije:

marketinška funkcija	Obuhvaća istraživanje tržišta, razvoj proizvoda, politiku cijena, distribuciju, prodaju te promociju proizvoda.
menadžment	Obuhvaća planiranje, organiziranje, popunjavanje ljudskih resursa, vođenje i kontrolu.

POSLOVNA FUNKCIJA	AKTIVNOST	SURADNJA
istraživanje i razvoj proizvoda	<ul style="list-style-type: none"> ✓ istraživanje tržišta ✓ tehničko-tehnološka istraživanja ✓ ekonomsko-financijska analiza ✓ izradba pretprojekata ili prototipova ✓ laboratorijska ispitivanja modeliranih primjeraka ✓ projekcija tehnološkog procesa ✓ zaštita pronalazaka ✓ pripreme tehničke dokumentacije 	<p>razvojna funkcija</p> <p>funkcija proizvodnje</p> <p>računovodstveno-financijska funkcija</p> <p>upravljanje ljudskim potencijalima</p> <p>nabavna funkcija</p> <p>prodajna funkcija</p>

POSLOVNA FUNKCIJA	AKTIVNOST	SURADNJA
razvojna funkcija	<ul style="list-style-type: none"> ✓ analiza postojećeg stanja ✓ praćenje razvoja znanosti i tehnologije ✓ izbor tehnološkog procesa ✓ pribavljanje građevinskih dozvola ✓ izbor izvođača radova ✓ kontrola radova ✓ kontrola i prijem robe ✓ puštanje u pogon ✓ utvrđivanje potrebnih financijskih sredstava ✓ osiguranje financijskih sredstava ✓ kontrola primljenih računa ✓ ugovaranje poslova izgradnje objekata, nabave i montaže opreme 	<p>istraživanje i razvoj proizvoda</p> <p>funkcija proizvodnje</p> <p>nabavna funkcija</p> <p>računovodstveno-financijska funkcija</p> <p>upravljanje ljudskim potencijalima</p>

POSLOVNA FUNKCIJA	AKTIVNOST	SURADNJA
nabavna funkcija	<ul style="list-style-type: none"> ✓ istraživanje tržišta nabave ✓ planiranje nabave ✓ ispitivanje zahtjeva za nabavu ✓ izradba upita ✓ prikupljanje i analiza ponuda ✓ ugovaranje nabave ✓ naručivanje robe ✓ kalkulacija nabavnih cijena ✓ kontrola rokova isporuke ✓ preuzimanje naručene robe ✓ kontrola primljenih računa i otpremnica ✓ reklamacije ✓ skladištenje sirovina i materijala 	<p>istraživanje i razvoj proizvoda</p> <p>razvojna funkcija</p> <p>funkcija proizvodnje</p> <p>računovodstveno-financijska funkcija</p> <p>upravljanje ljudskim potencijalima</p>

POSLOVNA FUNKCIJA	AKTIVNOST	SURADNJA
funkcija proizvodnje	<ul style="list-style-type: none"> ✓ planiranje proizvodnje ✓ određivanje načina proizvodnje ✓ pripremanje alata, strojeva ✓ određivanje materijala ✓ normiranje materijala ✓ normiranje vremena proizvodnje ✓ raspodjela poslova ✓ neposredna proizvodnja ✓ zaštita na radu ✓ kontrola proizvodnje ✓ unutarnji transport ✓ održavanje strojeva i postrojenja 	<p>istraživanje i razvoj proizvoda</p> <p>razvojna funkcija</p> <p>nabavna funkcija</p> <p>prodajna funkcija</p> <p>računovodstveno-financijska funkcija</p> <p>upravljanje ljudskim potencijalima</p>

POSLOVNA FUNKCIJA	AKTIVNOST	SURADNJA
prodajna funkcija	<ul style="list-style-type: none"> ✓ istraživanje tržišta prodaje ✓ planiranje prodaje ✓ kalkulacija prodajnih cijena ✓ izradba ponuda ✓ prikupljanje i analiza primljenih upita ✓ ugovaranje prodaje ✓ skladištenje gotovih proizvoda ✓ isporuka robe ✓ sastavljanje računa i otpremnice ✓ briga o proizvodu nakon prodaje ✓ rješavanje primljenih reklamacija ✓ promocijske aktivnosti 	<p>funkcija proizvodnje</p> <p>računovodstveno-financijska funkcija</p> <p>istraživanje i razvoj proizvoda</p> <p>nabavna funkcija</p> <p>upravljanje ljudskim potencijalima</p>

POSLOVNA FUNKCIJA	AKTIVNOST	SURADNJA
upravljanje ljudskim potencijalima	<ul style="list-style-type: none"> ✓ planiranje ljudskih potencijala ✓ pribavljanje zaposlenika ✓ raspisivanje natječaja ✓ uvođenje novih zaposlenika ✓ vođenje dokumentacije zaposlenika ✓ evidencije dolazaka na posao ✓ praćenje i ocjenjivanje uspješnosti zaposlenika ✓ motivacija zaposlenika, nagrađivanje ✓ briga oko stručnog usavršavanja ✓ otpuštanje 	<p>sa svim ostalim poslovnim funkcijama</p>

POSLOVNA FUNKCIJA	AKTIVNOST	SURADNJA
računovodstveno- financijska funkcija	<ul style="list-style-type: none">✓ financije✓ materijalno knjigovodstvo✓ knjigovodstvo plaća✓ pogonsko knjigovodstvo✓ financijsko knjigovodstvo	sa svim ostalim poslovnim funkcijama

ORGANIZACIJSKA STRUKTURA

- Riječ *struktura* – podrazumijeva građu, sastav, sklop, raspored, način gradnje, tvorevinu, organizam.

- *Organizacijska struktura* – pokazuje nam na koji je način u nekoj organizaciji učinjena podjela rada i kako su formirane organizacijske jedinice, ona podrazumijeva sustav odnosa između članova organizacije.

- Dijeljenje organizacije na pojedine organizacijske jedinice nazivamo *strukturiranje*.

- Danas se obično govori o dvije osnovne vrste organizacijske strukture:
 - 1. funkcijska organizacijska struktura*
 - 2. divizijska organizacijska struktura*

1. Funkcijska organizacijska struktura

- Podjela rada, grupiranje i povezivanje poslova te formiranje nižih organizacijskih jedinica zbiva se prema poslovnim funkcijama kao što su: nabava, proizvodnja, prodaja, ljudski potencijali, financije, računovodstvo, istraživanje i razvoj, marketing i menadžment.

- Funkcijska organizacijska struktura ovisno o broju organizacijskih jedinica može imati tri oblika:

standardni oblik	Broj je organizacijskih jedinica jednak broju poslovnih funkcija.
početni oblik	Broj organizacijskih jedinica je manji od broja poslovnih funkcija.
razvijeni oblik	Broj organizacijskih jedinica je veći od broja poslovnih funkcija.

- *Prednosti:*

- nalaze se u njezinoj racionalnosti budući da se poslovni zadatci obavljaju na jednom mjestu, u jednom prostoru, što uzrokuje manje troškove te visok stupanj podjele rada i specijalizacije ljudskih potencijala.

- *Nedostatak:*

- ta struktura nije fleksibilna na promjene u poslovanju i u okolini, komuniciranje u toj organizaciji je sporo, odluke se sporije donose i ostvaruju. Uz to, mala je odgovornost funkcijskih menadžera za ostvarivanje krajnjih rezultata, odnosno ciljeva.

2. Divizijska organizacijska struktura

- To je organizacijska struktura kod koje se podjela rada, grupiranje i povezivanje srodnih ili sličnih poslova te ustrojavanje nižih organizacijskih jedinica obavlja prema proizvodima, zemljopisnom području ili kategorijama kupaca pa se stoga može govoriti o tri osnovne podvrste divizijske organizacijske strukture: *predmetnoj, teritorijalnoj i organizacijskoj strukturi prema potrošačima.*

3. Projektna i matrična organizacijska struktura

- ***Projektna organizacijska struktura*** – privremen je organizacijski oblik jer se ustrojava za provedbu određenog zadatka, odnosno projekta.

- *Matrična organizacijska struktura* – prilagođeni je oblik projektne organizacijske strukture. Prikladna je za organizacije koje u isto vrijeme rade na većem broju projekata.

4. Mješovita organizacijska struktura

- Najčešće se u praksi pojavljuju kombinacije spomenutih struktura koje nazivamo *mješovitim ili konglomeratskim strukturama.*

PRAVNO-ORGANIZACIJSKI OBLICI PODUZETNIŠTVA

1. Trgovačko društvo

- je pravna osoba koja samostalno i trajno obavlja gospodarsku djelatnost radi ostvarivanja dobiti proizvodnjom, prometom robe i pružanjem usluga.

- *Sudski registar* – je javna knjiga koju vodi trgovački sud i u tom se registru upisuju sve činjenice vezane za osnivanje, statusne promjene te prestanak djelovanja trgovačkih društava.

- U sudski registar upisuju se sljedeći podatci:
 - ✓ *tvrtka*
 - ✓ *predmet poslovanja*
 - ✓ *sjedište*
 - ✓ *popis osoba koje zastupaju društvo*
 - ✓ *temeljni kapital*

- Tvrtka trgovačkog društva mora obvezno sadržavati:
 - ✓ *ime društva*
 - ✓ *predmet poslovanja*
 - ✓ *oblik trgovačkog suda*
 - ✓ *oznaku posebnog stanja, ako se društvo u njemu nalazi (likvidacija, stečaj)*

- *Temeljni ili početni kapital* – je vrijednost koju stvaraju poduzetnici – osnivaatelji trgovačkog društva u svojim ulozima neposredno prilikom osnivanja.

2. Oblici trgovačkih društava

- ***Društva osoba*** – osnivaju se kada se više osoba želi udružiti, ponuditi svoj rad i imovinu te je pritom barem jedna osoba spremna za obveze društva odgovarati cjelokupnom svojom imovinom.

- U društvo osoba ubrajamo:
 - ✓ *javno trgovačko društvo*
 - ✓ *komanditno društvo*
 - ✓ *gospodarsko interesno udruženje*
 - ✓ *ortaštvo*
 - ✓ *tajno društvo*

- *Društva kapitala* – osnivaju se kada jedna ili više osoba ne žele odgovarati za obveze društva svojom imovinom niti se osobno angažirati u obavljanju gospodarske djelatnosti društva.

- U društvo kapitala ubrajamo:
 - ✓ *dioničko društvo*
 - ✓ *društvo s ograničenom odgovornošću*

3. Obrt

- ***Obrt*** – je samostalno i trajno obavljanje svih dopuštenih gospodarskih djelatnosti od strane fizičkih osoba s ciljem postizanja dobiti proizvodnjom, prometom ili pružanjem usluga na tržištu.

- Razlikujemo tri vrste obrta:
 - *slobodni obrt*
 - *vezani obrt*
 - *povlašteni obrt*

Naziv djelatnosti (nastavak)

M.P.

POTPIS ODGOVORNE OSOBE

Serijski broj: C 00097469

Napomene:

- Obrtnik može obavljati jednu ili više dopuštenih gospodarskih djelatnosti.
- Obrtnik je dužan najkasnije osam dana prije početka obavljanja obrta prijaviti obavljanje obrta nadležnom županijskom uredu.
- Obrtnik je dužan prijaviti promjenu sjedišta obrta i priložiti obrtnicu.
- Obrt se ne može odjaviti unatrag.
- Obrt će prestati po sili zakona ako Sud časti Hrvatske obrtničke komore donese odluku o prestanku obavljanja obrta.
- Obrtnica se ne može prenijeti na drugu osobu osim u slučaju smrti obrtnika.

REPUBLIKA HRVATSKA

OBRTNICA

08010009968

- *Obrtnik kao trgovac pojedinac*
- *Trgovac pojedinac* – je fizička osoba koja samostalno obavlja gospodarsku djelatnost u skladu s propisima o obrtu, a upisana je u trgovački registar kao trgovac pojedinac. Godišnji prihod prelazi 2 milijuna kuna.

4. Posebno pravno-organizacijski oblici

- ***Tajno društvo*** – poseban je oblik organiziranja preko kojeg poduzetnik može ulagati u pothvat već postojećeg gospodarskog subjekta radi ostvarivanja udjela u dobiti.

- *Ortaštvo* – temelji se na ugovoru kojim se dvije ili više osoba obvezuju da će, bez stvaranja novog subjekta, u ostvarivanju nekog zajedničkog cilja, udružiti svoj rad i imovinu.

- *Slobodno zanimanje* – odvjetnici, zdravstveni djelatnici u privatnoj praksi i samostalni umjetnici.

- *Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo* – osnovni je oblik proizvodnog organiziranja u poljoprivredi.

- *Zadruga* – oblik je pravne osobe, vodi se u sudskom registru trgovačkog suda, ali se razlikuje od trgovačkog društva jer se njezino osnivanje temelji na načelu uzajamne pomoći radi unaprjeđenja i zaštite gospodarskog i drugog profesionalnog interesa.

- *Ustanova* – neprofitna je pravna osoba kojoj cilj nije ostvarivanje dobiti već trajno bavljenje nekom od propisanih djelatnosti (javno školstvo, javno zdravstvo, vojska i policija).